

Exclusive easement. Výlučná služebnost. Udělení „výlučné služebnosti“ je převodem neomezeného výkonu služebnosti oprávněné osobě v rozsahu a za účelem uvedeným v listině o převodu (grantu), vylučující všechny ostatní osoby. Latham v. Garner, 105 Idaho 854, 673 P.2d 1048, 1050.

Flowage easement. Právo průtoku. V common law služebnost na níže položeném pozemku, spočívající v povinnosti trpět průtok vody z výše položeného pozemku.

Implied easement. Konkludentní služebnost. Služebnost, kterou právní norma přiznává smluvní straně na základě domněnky, že strany takový převod vlastnictví zamýšlely, i když jej nevyjádřily. Schwob v. Green, Iowa, 215 N.W.2d 240, 242. Služebnost vyplývající ze zásady, že tam, kde vlastník dvou nebo více přilehlých parcel prodá jejich část, postupuje implicitně cesí všechny zřejmě a zjevné služebnosti, jež jsou nezbytné k přiměřenému užívání postoupeného majetku a které byly v době cese užívány vlastníkem jako celek ve prospěch postoupené části pozemku. Služebnost, jež nemá písemnou formu a vzniká na základě skutečnosti vyplývajících ze smlouvy. Wagner v. Fairlamb, 151 Colo. 481, 379 P.2d 165, 167.

Intermittent easement. Přetržitá služebnost. Služebnost, která je užitelná nebo užívána občasně a nikoli souvisle.

Light and air easement. Právo na světlo a vzduch. Služebnost získaná od vlastníka sousedícího pozemku, která chrání panující pozemek před odnímáním světla a vzduchu, způsobeného stavbou nebo budovou na postoupové pozemku.

Negative easement. Negativní služebnost. Služebnost, jež zakazuje vlastníku služebního pozemku (nemovitosti) činit to, co by jinak bylo právem vlastníka dovoleno, neboť by to ovlivňovalo panující pozemek (nemovitost) (např. odnímání světla a vzduchu panujícímu pozemku stavbou na služebním pozemku). K pojmu *Reciprocal negative easement*, viz heslo níže.

Private or public easements. Služebnost soukromá nebo veřejná. Soukromá služebnost je právo omezené na jednu nebo několik osob, zatímco veřejná služebnost je služebnost, jejíž užívání je pro neomezený počet osob nebo pro celou komunitu; takový je právo cesty na veřejných silnicích a dálnicích nebo právo plavby na tocích.

Quasi easement. Kvazisluzebnost. Služebnost ve vlastním slova smyslu může existovat pouze ve vztahu mezi dvěma sousedícími pozemky s rozdílnými vlastníky a může pouze stanovit negativní povinnost vlastníka služebního pozemku. Proto v povinnosti vlastníka pozemku opravit plot mezi jeho a sousedovým pozemkem nejde o služebnost ale o „kvazisluzebnost“.

Reciprocal negative easement. Vzájemná negativní služebnost. Jestliže vlastník dvou nebo několika parcel situovaných tak, že parcely jsou ve vzájemném poměru, prodá jednu z nich s omezením užitku ze zbylého pozemku, služebnost se mění ve vzájemnou služebnost a vlastník zbylé parcely nesmí činit v době platnosti omezení nic, co je zakázáno činit ve vztahu k vlastníku prodané parcely; to je teorie „vzájemné negativní služebnosti“.

Reserved easement. Vyhrazená služebnost. Služebnost zřízená postupitelem nemovitosti, jež zvýhodňuje drženou nemovitost a zatěžuje nemovitost postupovnou.

Secondary easement. Druhotná služebnost. Právo, jež je vázáno na primární nebo na existující služebnost. Každá služebnost zahrnuje druhotné služebnosti, tj. právo činit to, co je nutné pro plné užívání služebnosti samotné.

East. Východ. Pokud není pojem blíže specifikován, slovo „east“ při vymezení zeměpisné polohy znamená přesný východ. Livingston Oil & Gas Co., Tex. Civ. App., 114 S.W.2d 378, 381. Přímý směr k východu slunce. Ukázat opačným směrem, než je západ. *Viz také* Easterly.

Easter. Velikonoce. Svátek křesťanské církve na počest Spasitelova vzkříšení. Staří Řekové a Římané svátku říkali pascha (slavnost přesnic), na něž navazují židovské slavnosti a křesťanské velikonoce. Velikonoce byly každoročně slaveny od dob apoštolů a jsou jedním z nejdůležitějších svátků v křesťanském kalendáři, jenž určuje datum ostatních pohyblivých svátků.

Easterling. Mince ražená za Richarda II., o níž se předpokládá, že dala vzniknout názvu anglické měny „šterling“.

Easterly. Východně. Tento pojem, pokud je užit samostatně, znamená „skutečný východ“. Výrazu se použije tehdy, jestliže má blíže určit nedostatečně vymezený pojem a nepoužívá se tam, kde jiná slova zachycují tentýž význam. *Viz také* East.

Easter-offerings, or Easter-dues. Velikonoční příspěvek. V anglickém právu malý peněžní obnos vyplácený na velikonoce farnímu úřadu farníky jako náhrada za desátek z hlavy nebo z osobní práce; jeho vymáhání je možné podle 7 & 8 Wm. III, c. 6, před smírčím soudem.

Easter term. V anglickém právu původně jedno ze čtyř pohyblivých soudních období. Později pevně stanovené období každoročně začínající 15. dubna a končící 8. května. Někdy bylo prodlouženo až do 13. května podle St. 11 Geo. IV, a Wm. IV, c. 70. Od 2. listopadu 1875 rozdělení ročního období na soudní období (termy) bylo zrušeno ve věcech správy soudnictví a nahrazeno zasedáními (sittings). *Viz také* Hilary, Michaelmas and Trinity terms; Session.

East Greenwich. Název královského panství v Kentském hrabství v Anglii; zmiňované v královských a veřejných listinách o nájmu jako příklad držby svobodného statku.

East India Company. Východoindická společnost. Původně založená k provozování obchodu mezi Anglií a Indií, k němuž společnost získala výhradní právo. Vliv společnosti na politiku se stal mnohem významnější než její postavení v obchodu. V roce 1858 podle rozhodnutí 21 & 22 Vict., c. 106, správa nad územími, jež podléhala společnosti, byla převzata královskou Korunou. Společnost nakonec v roce 1874 zanikla.

Eastinus. Východní pobřeží nebo východní země.

EAT. Zkratka pro *earnings after taxes* (čistý zisk).

Eat inde sine die. Může jít bez prodlení. Rčení používané při osvobození žalovaného nebo při propouštění vězně. Může jít bez prodlení dne znamená, že má být propuštěn bez odkladu.

Eaves-drip. Střešní okap. Stékání vody ze střešního okapu z domu na přilehlém pozemku; mít právo okapu (právo nechat stékat dešťovou vodu na cizí střechu) nebo mít služebnost strpět odtok vody z okapu; stejně jako *stillicidium* v římském právu. *Viz* Drip rights; Stillicidium.

Eavesdropping. Odposlech. Je to jednání, které je vědomé a bez oprávnění, zejména: a) vstup na soukromé místo s úmyslem poslouchat skrytě soukromé rozhovory nebo sledovat chování tamnějších osob; nebo b) instalování nebo používání přístrojů vně soukromého prostoru bez souhlasu osoby nebo osob oprávněných k ochraně soukromí, k odposlouchávání, zaznamenávání, rozšiřování nebo vysílání zvuků, jež pocházejí z takového místa, přičemž takové zvuky by za normálních okolností nebyly slyšitelné ani srozumitelné mimo tento prostor; nebo c) instalování nebo používání jakéhokoliv přístroje nebo zařízení na zachycení telefonicky, telegraficky nebo jinými prostředky drátového spojení šířených zpráv bez souhlasu osoby, jež je majitelem nebo držitelem takových přístrojů. Odposlouchávání je upraveno zákony jednotlivých států a federálními zákony a obvykle vyžaduje svolení soudu.

Podle common law odposlouchávání za zdi nebo pod okny nebo okapy domu a následně vymýšlení hanebných a zlomyslných pomluv bylo protiprávním jednáním. 4. Bl.Comm. 168. Podle common law odposlouchávání bylo přestupkem. *Viz také* Invasion of property; Pen register; Wiretapping.

Ebba. Odliv. Ve starém anglickém právu *Ebba et fluctus* (odliv a příliv); odtok a přítok. Doba mezi odlivem a přílivem, jež se dříve poskytovala nad lhůtu čtyřiceti dnů navíc osobám pobývajícím na moři.

Ebb and flow. Odliv a příliv. Výraz původně užívaný k označení limitů působnosti admirality.

Ebdomarius. V církevním právu ceremoniář v katedrále, jenž dohlížel na řádný průběh bohoslužby a předepisoval každému z chórů jeho konkrétní roli.

Eberemorth, eberemors, eberemurder. *Viz* Aberemurder.

EBIT. Zkratka pro *earnings before interest and taxes* (nezúročný a nezdaněný čistý zisk) (také označovaný jako *operating earnings* — provozní zisk před zdaněním).

Ebriety. Opilost; otrava alkoholem.

Ecce modo mirum, quod femina fert breve regis, non nominando virum, conjunctum robore legis. Hle, opravdu, jaký div, že žena má královský writ bez označení manžela, s nímž je podle práva oddána.

Eccentricity. Výstřednost. Osobní nebo individuální zvláštnosti ve vědomí nebo povaze, jež výrazně odlišují osobu od obvyklých, normálních nebo průměrných typů lidí, ale nedosahují úrovně duševní slabomyslnosti nebo mentální poruchy.

Ecclesia. Lat. Shromáždění. Křesťanská synoda; církev. Chrám. V právní terminologii pojem označuje obvykle místo ke konání bohoslužeb a někdy i farní úřad.

Ecclesia ecclesiae decimas solvere non debet. Církev nemá odvádět desátky církvi.

Ecclesia est domus mansionalis omnipotentis dei. Chrám je příbytkem všemohoucího Boha.

Ecclesia est infra aetatem et in custodia domini regis, qui tenetur jura et haereditates ejusdem manu tenere et defendere. Církev je nezletilá a pod ochranou krále, který ji musí podporovat a bránit její práva a dědictví.

Ecclesia fungitur vice minoris, meliorem conditionem suam facere potest, deteriolem nequaquam. Církev používá práv nezletilého; může své postavení zlepšit, nikoli však zhoršit.

Ecclesiae magis favendum est quam personae. Církev má být více zvýhodněna než jednotlivý duchovní (nebo jednotlivec).

Ecclesia non moritur. Církev je nesmrtelná; církev je věčná.

Ecclesiae sculptura. Relikvie. Ve starověku se často rozřezávaly obrazy z chrámů nebo se tavily sošky ze stříbra a jiných kovů a uchovávaly se jako chrámový poklad nebo relikvie, aby se tak zachovala památka na některé proslulé chrámy.

Ecclesiarch. Církevní kníže.

Ecclesiastic. Duchovní; kněz; osoba vysvěcená k výkonu bohoslužeb, např. biskup, kněz, jáhen.

Ecclesiastical. Církevní. Příslušející nebo vztahující se k církvi, instituci odlišné od „občanského“ nebo „sekulárního“ světa.

Ecclesiastical authorities. Církevní hodnostáři. V Anglii duchovenstvo podléhající panovníkovi jakožto světské hlavě církve, odlišné od ostatních občanů a laické veřejnosti, jehož úlohou je vykonávat bohoslužby a jiné náboženské obřady a rozvíjet náboženskou nauku a vzdělávání. Hodnostáři jsou: 1) arcibiskupové a biskupové; 2) děkani a kanovníci; 3) arciděkani; 4) venkovští děkani; 5) faráři (včetně beneficiářů) a vikáři; 6) kapláni. Správci farnosti (churchwardens) nebo církevní příruční (sidemen) a kostelníci a hrobníci, vzhledem k tomu, že výkon jejich funkce je vázán na církev, mohou být považováni za zvláštní kategorii církevních hodnostářů. *Viz* Ecclesiastical courts.

Ecclesiastical commissioners. Církevní zmocněnci. V Anglii orgán zřízený zákonem St. 6 & 7 Wm. IV, c.77, jenž byl zmocněn podávat návrhy na zvýšení účinnosti práce církve. Návrhy schvalovala církevní rada svým nařízením. Orgán církevních zmocněnců byl zrušen a jeho funkce, práva a majetek aj., byly svěřeny církevním komisařům.

Ecclesiastical corporation. *Viz* Corporation.

Ecclesiastical council. Církevní rada. V Nové Anglii původně církevní soud nebo tribunál, jehož funkce byly zčásti soudní a zčásti poradní. Byl ustaven k tomu, aby rozhodoval o otázkách, týkajících se církevní disciplíny, pravé víry, stávajících duchovních a sporů mezi nimi a jejich církvemi a neshod a rozkolu uvnitř církve aj.

Ecclesiastical courts. Církevní soudy (nazývané také křesťanské soudy). Obecný název pro určité soudy příslušné rozhodovat zejména ve věcech náboženství. Soustava soudů v Anglii, které podléhají panovníkovi a vykonávají působnost ve věcech týkajících se náboženství a náboženských obřadů dané církve a práv, povinností a disciplíny jednotlivých duchovních. Těmito soudy jsou: soud arciděkana (nyní prakticky zaniklý), nižší církevní soud, provinční soudy, (tj. vrchní apelační soud arcibiskupa v Canterbury, soud druhé instance

v Yorku), dispenzační soud arcibiskupa v Canterbury a soud posledního odvolání (Judicial Committee of the Privy Council). V současné době je pravomoc omezena na věci církevní disciplíny a církevního majetku.

Ecclesiastical division of England. Rozdělení Anglie na církevní obvody: na provincie, diecéze, arcidiecéze, venkovská děkanství a farnosti.

Ecclesiastical jurisdiction. Církevní jurisdikce. Kompetence ve věcech církevních soudních sporů a pří; věci, v nichž jsou k rozhodování příslušné církevní soudy.

Ecclesiastical law. Církevní právo. Odvětví práva aplikované anglikánskými církevními soudy; odvozené z větší části z kanonického a civilního práva. V dnešní podobě zúženo na aplikaci hlavně v oblasti správy, teorie, disciplíny a bohoslužeb etablované církve.

Ecclesiastical matter. Věc církve. Záležitost, jež se týká teologie, náboženské víry, bohoslužebních úkonů nebo přijímání a provádění zákonů a nařízení uvnitř náboženské obce nutných pro vedení jejích členů a jež zahrnuje i právo vyloučit z náboženské obce ty členy, kteří jsou shledáni nehodnými dalšího členství. Olear v. Haniak, 235 Mo. App. 249, 131 S.W.2d 375, 380.

Ecclesiastical things. Církevní věci. Tento pojem, tak jak je používán v kanonickém právu, označuje církevní budovy, církevní pozemky, movité věci, hřbitovy a věci darované církvi na podporu chudých nebo na jiný náboženský účel.

Ecdicus. Právní zástupce, zmocněnec nebo advokát obecní správy.

Échantillon. Vrubovka. Ve francouzském právu jedna ze dvou částí dřevěné vrubovky. Ta část, kterou má dlužník, se nazývá „tally“ a ta, kterou má věřitel, „échantillon“.

Echevin. Konšel. Ve francouzském právu funkce člena obecní rady odpovídající funkci radního nebo obecního zástupce. V některých záležitostech a na jistém stupni disponoval nepatrnými občanskoprávními pravomoce-mi.

Echolalia. Echolálie. Soustavné a nesmyslné opakování určitých slov nebo vět, jež je znakem a symptomem duševní choroby nebo afázie.

Echouement. Ve francouzském námořním právu ztroskotání.

Ecology. Ekologie. Obecně obor nebo věda o vztazích mezi organismy a jejich životním prostředím; studium životního prostředí. Viz Ecosystems.

Economic discrimination. Hospodářská diskriminace. Jakákoli forma diskriminace v oblasti obchodu, jako je bojkotování určitého výrobku nebo stanovení pevné ceny. Viz Boycott; Price discrimination; Price-fixing.

Economic duress. Hospodářský nátlak. Právní námitka obhajoby o „hospodářském nátlaku“ nebo obchodním donucením se vznáší tehdy, jestliže osoba využívající obavy jiného z hrozící finanční ztráty jej protiprávně nutí jednat za podmínek, jež mu brání, aby svobodně projevil svou vůli. Mancino v. Friedman, 69 Ohio App.2d 30, 23 O.O.3d 27, 429 N.E.2d 1181, 1186.

Economic life. Životnost. Doba, během níž věc přináší užitek a zisk. Doba může být kratší než je fyzická trvanlivost věci.

Economic loss. Hospodářská ztráta. V závazkovém právu, v civilní žalobě o náhradu škody pro „hospodářskou ztrátu“ je petitem náhrada za náklady na opravu a výměnu vadné věci, jež je předmětem koupě, stejně tak i žaloba o náhradu škody za obchodní ztrátu zahrnuje náhradu za výdaje za nepřiměřenou cenu a následnou ztrátu zisku nebo užítku. Salmon Rivers Sportsman Camps Inc. v. Cessna Aircraft Co., 97 Idaho 348, 544 P.2d 306, 310.

Economic obsolescence. Hospodářská zastaralost. Ztráta hodnoty a životnosti věci, způsobená ekonomickými podmínkami (např. pokles prosperity v městské čtvrti nebo změna pásmových cen), a nikoli jen zhoršením její funkčnosti. Pojem, tak jak se ho používá při ohodnocení věci pro účely daní, znamená ztrátu hodnoty způsobené vnějšími okolnostmi, jako jsou ubývající zabydlenost nebo snížená osídlenost projevující se sníženým obchodním objemem. Piazza v. Town Assessor of Town of Porter, 16 A.D.2d 863, 228 N.Z.S.2d 397, 398. Viz také Obsolescence.

Economic strike. Hospodářská stávka. Odmítnutí pracovat z důvodu neshod v otázce mzdy, pracovní doby nebo pracovních podmínek nebo jiných podmínek při výkonu zaměstnání. Hospodářská stávka není ani zakázána zákonem ani kolektivními smlouvami a ani není způsobena nespravedlivým zacházením ze strany zaměstnavatele. Je typickým prostředkem nátlaku na zaměstnavatele přijmout jednotné požadavky kolektivních dohod. Účastníci hospodářské stávky mají menší oprávnění než účastníci stávky proti nespravedlivému zacházení ze strany zaměstnavatele. N.L.R.B. v. Transport Co. of Tex., C. A. Tex., 438 F.2d 258, 262. Viz také Strike.

Economic waste. Ekonomický nadbytek. Nadvýroba nebo nadměrná těžba ropy nebo plynu.

Economy. Hospodárnost. Obezřetné vydávání peněz nebo použití zdrojů. Není synonymem „lakoty“. Týká se prostředků, jež uspokojují lidské potřeby. D'Arcy v. Snell, 162 Or. 351, 91 P.2d 537, 540. Hospodářská struktura státu.

E contra. Naproti tomu; na rozdíl od.

E converso. Opačně. Na druhé straně; naopak. Ekvivalent „e contra“.

Ecosystems. Ekosystémy. Souhrn cyklů a procesů, jež vytvářejí systém životního prostředí.

Ecumenical. Obecný; ekumenický; univerzální; jako např. ekumenická rada.

Edderbreche. V saském právu přečin (dnes zastaralý) porušení (polámání) živého plotu.

Edge lease. Hraniční pronájem. Pronájem pozemku, jenž hraničí s ropným zařízením. Carter Oil Co. v. Mitchell, C.C.A. Okl., 100 F.2d 945, 947.

Edict. Edikt. Úřední výnos, nařízení nebo vyhláška. Pozitivní právo vyhlášené panovníkem, vztahující se buď na celé území nebo na jeho části a obvykle se týkající státních záležitostí. Od „obecné vyhlášky“ se liší tím, že potvrzuje nový právní předpis a implikuje tak právní závaznost, zatímco „obecná vyhláška“ je vyhlášením práva, jenž bylo předtím uzákoněno. V římském právu se citace uvádějí před jménem soudce. „Zvláštní edikt“ bylo rozhodnutí soudu ve věci; obecný edikt byl ve skutečnosti zákon. Viz Decree; Edictum; Mandate.

Edicts of Justinian. Justinianovy edikty. Třináct císařových výnosů a zákonů zařazených v *Corpus Juris Civilis* v dodatcích po Novelách. Vzhledem k tomu, že upravovaly věci veřejného pořádku v císařských provinciích, nebyly od té doby prakticky uplatňovány.

Edictum. Edikt. V římském právu výnos; mandát nebo příkaz. Právní předpis nebo zákon vydaný císařem bez souhlasu senátu; patřící do skupiny císařských zákonů (*constituciones principis*). Edikt byl přímým ustanovením císařovy vůle; odlišoval se od rescriptu tím, že nebyl druhem odpovědi na otázku, a od dekretu tím, že nebyl vynášen jako rozsudek; od obou se lišil tím, že se netýkal rozhodnutí v individuální věci.

Obecný výnos vydaný praetorem při nástupu do úřadu, obsahující soubor norem, jimiž se pretor hodlal v řízení před soudem řídit po dobu ročního funkčního období.

Edictum annum. Edikt či soubor norem vyhlášených římským praetorem ihned po nástupu do funkce, v němž oznamoval, jakými zásadami se při rozhodování o sporech chce v roce svého funkčního období řídit.

Edictum perpetuum. Věčný edikt. Sbíрка norem sestavená císařem Juliánem do padesáti knih z praetorských ediktů a ostatních částí *Juris Honorarium*. To, co se nám z *Edictum perpetuum* dochovalo, jsou výňatky citované v *Digestech*.

Edictum provinciale. Edikt nebo sbírka norem určených pro výkon soudnictví, podobných praetorským ediktům a vyhlášených místokonzuly a místopraetory v provinciích římského císařství.

Edictum Theodorici. První sbírka zákonů po pádu římského císařství v Itálii. Byla vyhlášena Theodorikem, ostrogótským králem v Římě v roce 500 n. l. Skládá se ze 154 kapitol, mezi nimiž rozeznáváme části převzaté z *Kodexu* a *Novel* císaře Theodosiána a z *Paulových Sentencí*. Edikt byl nepochybně sepsán římskými autory, ale původní prameny jsou mnohem více překrouceny a změněny než v jiných sbírkách. Tato sbírka zákonů měla být aplikována, podle vlastních ustanovení, jak na Góty, tak na Římany; pokud však výslovně sama neměnila gótské právo, zůstávalo toto právo platné i nadále.

Edictum tralatitium. Edikt převzatý po předchůdci. Když římský praetor při nástupu do úřadu nevydal zcela nový edikt a převzal celý edikt svého předchůdce nebo jeho podstatnou část (což bylo obvyklé), a připojil k němu normy, jež vzhledem ke změněným sociálním podmínkám nebo právním názorům byly nezbytné, takový edikt se nazýval „*edictum tralatitium*“.

Edition. Náklad. Celkový počet výtisků publikace vytištěných v jediné sazbě nebo v jednom určitém času. Výraz se také může vztahovat k druhu publikace, jako je vázaná nebo brožovaná kniha. Také způsob označení různých verzí dané publikace; např. první, druhé atd. vydání. Jedno z několika vydání deníku v jediném dni.

Editor. Redaktor, příp. vydavatel. Ten, kdo řídí nebo dohlíží na ideovou a obsahovou náplň novin, časopisu, knihy, slovníku, encyklopedie apod. Pojem se užívá k označení nejen osoby, která píše, vydává nebo vybírá články k publikaci, ale také osoby, která publikuje časopis nebo deník a distribuuje ho. Pennoyer v. Neff, 95 U.S. 721, 24 L. Ed. 565.

Editus. Podle starého anglického práva část zákona, jež byla veřejně oznámená nebo vyhlášená; narozený, hovořili se o narození dítěte.

Edmunds Act. Zákon o trestání polygamie, schválený Kongresem USA 22. března 1882.

Educate. Vychovávat. Předávat dobré intelektuální vzdělání a fyzickou a morální přípravu. Příprava a získávání kvalifikace pro povolání nebo profesi nebo pro jinou užitečnou a prospěšnou činnost v životě.

Education. Výchova. Zahrnuje nejen vzdělání získané ve školách, ale i celý systém morální, náboženské, profesionální, intelektuální a fyzické přípravy. Výchova může být orientována buď na duševní, morální nebo fyzické schopnosti a způsobilosti, avšak ve svém nejširším a pravém významu se vztahuje ke všem těmto složkám. Nabytí všech vědomostí k přípravě a rozvoji jednotlivce. Viz také Board of education.

Educational expenses. Výdaje na vzdělání. Zaměstnanci mohou odečítat z daňového základu výdaje na vzdělání jako řádné a nutné obchodní náklady za předpokladu, že byly vynaloženy z jednoho z následujících důvodů: 1) udržet nebo zlepšit stávající dovednosti získané v současném zaměstnání nebo 2) vyhovět požadavkům výslovně stanoveným zaměstnavatelem nebo požadavkům určeným zákonem o setrvání v zaměstnaneckém postavení. Tyto náklady se neodpočítávají, jestliže vzdělání 1) se považuje za minimální dosažené vzdělání pro stanovenou práci daňového poplatníka nebo 2) je kvalifikací na novou obchodní nebo podnikatelskou činnost. Ronald F. Weiszmann v. Commissioner of Internal Revenue, 443 F.2d 29.

Educational institution. Vzdělávací zařízení. Základní a střední škola, seminář, vyšší střední škola, univerzita nebo jiné vzdělávací instituce, nikoli nutně státem aprobované. Tak jak je pojem užíván v územně správních rozhodnutích, vztahuje se nejen k budovám, ale také ke všem pozemkům, které slouží k výchovným a vzdělávacím účelům, včetně těch věcí, jež jsou významné pro duševní, morální a tělesný rozvoj. Commissioners of District of Columbia v. Shandon & Luchs Const. Co., 57 App. D. C. 67, 17 F.2d 219, 220.

Education purposes. Vzdělávací a výchovné účely. Tak jak se pojmu používá v ústavních a zákonných ustanoveních, jež osvobozují majetek k tomuto účelu používaný od daní, je to systematické vyučování v jakémkoliv oboru vzdělávání, z něhož plyne významný veřejný prospěch. Pojem není omezen jen na takové školní zařízení, na něž je přenesena podstatnou měrou tíže vzdělávání a výchovy ze strany státu. McKee v. Evans, Alaska, 490 P.2d 1226, 1230.

E.E.O.C. Equal Employment Opportunity Commission (Komise pro rovné příležitosti při získávání zaměstnání).

Effect, v. Učinit; vykonat; provést; vynutit; uskutečnit.

Effect, s. Účinek. To, co je způsobeno jednajícím osobou nebo příčinou; výsledek; důsledek. State by Clark v. Wolkoff, 250 Minn. 504, 85 N.W.2d 401, 410. Podle užívaného jazyka, aplikované formy nebo jiných výrazových prostředků, je to následek, jenž mezi dvěma stranami v jejich vzájemných právech způsobí právní listina nebo následek, který má zákon na existující právo. Účinek práva, smlouvy nebo rozhodnutí. Slovní spojení „být platný“, „platit“, (take effect, be in force, go into operation) jsou zaměnitelná.

With effect. Úspěšně; s dobrým výsledkem; např. vést úspěšně žalobu (to prosecute an action with effect).

Effecting loan. Poskytnout půjčku. Uzavřít, sjednat půjčku. To znamená účinek nebo právní následek platného uzavření půjčky; kdežto „obnova“ (renewal) není půjčkou, ale prodloužením lhůty splatnosti.

Effective assistance of counsel. Účinná přítomnost právního zástupce. Svědomitě, pečlivě právní zastupování, při němž je obviněnému poskytnuto poučení o jeho právech a kdy čestný, kvalifikovaný a odborný právní zástupce má přiměřenou příležitost provést úkony, k nimž byl pověřen. State v. Williams, Iowa, 207 N.W.2d 98, 104. Podání námítky soudu proti neúčinné přítomnosti právního zástupce musí obsahovat tvrzení, že jednání právního zástupce zmařilo řádné vedení sporného procesu tak, že soudní řízení nemůže spolehlivě vést k spravedlivému výsledku. Viz Strickland v. Washington, 466 U.S. 668, 104 S. Ct. 2052, 80 L. Ed.2d 674. Jak vyplývá ze 6.ústavního dodatku o obháji v trestním řízení, neznamená bezchybné právní zastupování ani právní zastupování zpětně posuzované jako neúčinné, ale jde o právní zastupování přiměřeně způsobilé poskytnout právní pomoc a přiměřeně účinně ji i prokázat; to nutně zahrnuje prošetřování skutečného výkonu právního zastupování ve vedení obhajoby, opírající se o souhrn skutečností zanesených v soudním protokolu. Beavers v. Balkcom, C. A. Ga., 636 F.2d 114, 115. 18 U.S.C.A. 3006A. Viz Counsel, right to.

Effective date. Den účinnosti; den, od něhož se počítá účinnost smlouvy, zákona, pojistky apod.

Effective possession. Viz Constructive possession.

Effective procuring cause. Účinná původní příčina. Tou je při prodeji nemovitostí obvykle komisionář (broker), jenž první zjišťuje vážný zájem zákazníka a pomáhá v jednání obou stran. Viz Cause; Efficient cause; Proximate cause.

Effects. Movité věci; avšak pojem může zahrnovat jak movité, tak nemovité majetek. Viz Personal effects.

Effectus sequitur causam. Účinek následuje po příčině.

Effet. Ve Francii je „effet“ směnka; „effets“ znamená zboží, movitost, osobní movité majetek. In re Steimes' Estate, 150 Misc. 279, 270 N.Y.S. 339.

Effets mobiliers. Peníze nebo cenné papíry. In re Steimes' Estate, 150 Misc. 279, 270 N.Y.S. 339.

Efficient. Účinný. Způsobující účinek; zvláště pak výsledek nebo následek, jež jsou očekávané. Přiměřený co do plnění nebo vyvolávající žádoucí účinek. Spotts v. Baltimore & O.R.Co., C.C.A. Ind., 102 F.2d 160, 162.

Efficient cause. Účinná příčina; příčina, jež vyvolá účinek nebo následek. Náhodná příčina, jež vyvolá následek, který by se nebyl stal ani nevznikl, a za níž osoba, která byla původcem řetězu příčin, kromě případů, kdy sama zasáhla, není odpovědná. Southland-Greyhound Lines v. Cotten, Tex. Civ. App., 55 S.W.2d 1066, 1069. Příčina, jež zakládá a uvádí do pohybu hlavní sílu, která jako pouhý nástroj nebo prostředek spěje v přirozeném řetězu příčinnosti k následku. Taková příčina újmy, k níž se váže právní odpovědnost. „Přímá příčina“ (proximate cause). Hillis v. Home Owners' Loan Corporation, 348 Mo. 601, 154 S.W.2d 761, 764. Výraz je prakticky synonymem „původní příčina“ (procuring

cause). Buhrmester v. Independent Plumbing & Heating Supply Co., Mo. App., 151 S.W.2d 509, 513. Přímý jednatel ve vyvolaném účinku. Armijo v. World Ins. Co., 78 N.M. 204, 429 P.2d 904, 906.

Přímá příčina újmy je účinnou příčinou, příčinou, jež nutně vyvolává jiné příčiny a kde protiprávní jednání vyvolalo další následky, jež jsou přirozené a které by přiměřeně a pravděpodobně jednání vyvolalo. Strana, která vyvolala první účinnou příčinu, odpovídá za náhradu prokázané újmy, i když újma byla přímým následkem jiné, takto vyvolané síly.

Viz také Proximate cause.

Efficient intervening cause. Účinný zásah. Účinný zásah je novou nezávislou silou, která přerušuje kauzální spojení mezi původním bezprávním a újmu a je přímou a okamžitou příčinou újmy. Původce nedbalosti tedy není odpovědný za újmu, kterou nebylo možné předvídat nebo rozumně předpokládat jako pravděpodobný důsledek jeho nedbalého jednání a nebyla by z něho vyplynula, kdyby účinný zásah nebyl býval přerušil přirozenou následnost událostí, neodvrátil jejich běh a nezpůsobil újmu. Smith v. Secrest, 590 S.W.2d 386, 389. Viz také Proximate cause.

Effigy. Podobizna. Portrét nebo figurální obraz osoby.

Effluent. Stoka. Odpadní voda vypouštěná do jezera, řeky apod.

Efflux. Plynutí. Uplynutí časové lhůty; expirace. Užívané zejména pro ukončení nájmu uplynutím doby, na níž byl sjednán.

Effluxion of time. Uplynutí doby. Pokud se tohoto výrazu užívá ve smlouvách o nájmu, o postoupení nebo o jiném převodu nemovitostí nebo v písemných dohodách nebo smlouvách, označuje konec nebo uplynutí smlouvou dohodnuté nebo smlouvou stanovené lhůty. Takové uplynutí nebo expirace je důsledkem přirozeného sledu událostí na rozdíl od vymezení lhůty dohodou stran nebo nečekaných, neobvyklých jevů nebo jiných nenadálých okolností.

Efforcialiter. Násilně; užívá se o ozbrojených silách.

Effort. Úsilí. Pokus; snaha; vypjatá námaha směřující k dosažení cíle. Pokusit se.

Effraction. Vloupání. Násilné vniknutí.

Effractor. Pachatel trestného činu vloupání.

Effusio sanguinis. Prolévání krve. Ve starém anglickém právu prolévání krve; peněžní trest, pokuta (wite) nebo odstupné za prolévání krve, které král udílel mnohým šlechticům manských panství. Viz Bloodwit.

E.g. Zkratka pro *exempli gratia*. Například.

Ego. Já. Tento formy se používá při sestavování genealogické tabulky na označení osoby, jež je předmětem zájmu.

Část individuálního vědomí, jejíž funce spočívá ve vyrovnávání potřeb reálného světa a udržování souladu mezi *id* – pohnutkami (instinctual drives) a *superego* – svědomím (morality of the conscience); ta část osobnosti, jež je ve styku s okolním světem a je vnímána jinými osobami.

Viz také Alter ego.

Ego, talis. Já, takový. Výraz používaný k označení formy starých právních listin.

Egrediens et exeuns. Ve starém soudním sporném řízení pocházející a vycházející (z půdy).

Egress. Východ. Cesta nebo otvor, jimž lze vyjít; výstup. Možnost vycházet nebo samotný úkon vycházení.

Egyptians. Ve staré Anglii přenesené označení pro „Cikány“; kočovné lidi bez stálého bydliště, kteří žijí ve stanech nebo jiných přístřešcích a prohlašují, že doveudou věstit osudy jiných lidí.

Eia, or Ey. Ostrov.

Eighteenth Amendment. Osmnáctý dodatek k Ústavě USA, přijatý v roce 1919, jimž byla zakázána výroba, prodej nebo doprava omamných nápojů, jejich dovoz a vývoz s cílem jejich použití na území Spojených států a na všech územích podléhajících jejich jurisdikci. Byl zrušen v roce 1933 Dvacátým prvním dodatkem.

Eighth Amendment. Osmý dodatek k Ústavě USA přijatý v roce 1791, jimž se zakazovalo vyžadovat nadměrné kauce, ukládat nadměrné pokuty a používat krutých a neobvyklých trestů.

Eight hour laws. Zákony, (např. Adamson Act; Fair Labor Standards Act), jimiž se uzákonila osmihodinová denní pracovní doba, zakázala práce přesčas a stanovila povinnost platit náhradu za práci přesčas. Viz Wage and hour laws.

Eigne. Fr.pr. Nejstarší; prvorozený. Výraz se hojně vyskytuje ve starých knihách. *Bastard eigne* je označením pro nelegitimního syna, jehož rodiče po jeho narození uzavřeli sňatek a měli druhého syna, který byl označován v právní terminologii jako *mulier puisne* (později narozený). Výraz *Eigne* je pravděpodobně zkomoleninou francouzského slova „ainé.“ 2 Bl. Comm. 248.

Eignesse. Viz Esnesy.

Ei incumbit probatio, qui dicit, non qui negat; cum per rerum naturam factum negantis probatio nulla sit. Důkaz podává ten, kdo něco tvrdí a nikoli ten, kdo to popírá; neboť z povahy věci plyne, že ten, kdo popírá nějaký čin, nemůže předložit žádný důkaz.

Einecia. Stařešinství, prvorozenectví. Viz Esnecy.

Einetius. V anglickém právu nejstarší; prvorozený.

Ei nihil turpe, cui nihil satis. Pro toho, pro koho nic znamená dost, je nic základem spokojenosti.

Eire, or Eyre. Ve starém anglickém právu cesta, silnice nebo okružní cesta. Soudci, kteří byli na okružní cestě (*in eire*), byli soudci vyslaní každých sedm let soudní komisí na zasedání hrabských porotních soudů, aby rozhodovali ve věcech spadajících do kompetence královské moci. 3 Bl. Comm. 58.

Eirenarcha. Původně titul smírčího soudce. V Digestech se používá přepisů „*irenarcha*“.

Eisdem modis dissolvitur obligatio quae nascitur ex contractu, vel quasi, quibus contrahitur. Závazek, jež vzniká ze smlouvy nebo kvazismlouvy, zaniká stejným způsobem, jakým byl uzavřen.

Eisne. Nejstarší. Nejstarší syn. Psáno také jako „*eigne*“, „*einsne*“, „*eign*“.

Eisnetia, einetia. Majetkový podíl nejstaršího syna. Podíl z dědictví získaný z titulu prvorozenectví.

Either. Jeden z obou; jeden a druhý; ten nebo onen; jeden z dvou. Užívané často ve vztahu více než dvou, což v takovém případě může znamenat „každý“ nebo „jakýkoliv“; neznamená však „všichni“. State v. Davenport, Tex. Civ. App., 417 S.W.2d 337, 340.

Eject. Vypudit; vyhodit, zbavit vlastnictví nebo držby. Vykázat nebo násilím vyvést, např. zákazníka, který se dopouští výtržnictví.

Ejecta. Ve starém anglickém právu znásilněná, zhanobená nebo cti zbavená žena.

Ejection. Zbavení držby, vypuzení z vlastnictví.

Ejectione custodiae. Podle starého anglického práva vypovězení opatrovnictví. Pojem, jenž je latinským ekvivalentem pro francouzský výraz „*ejectione de garde*“, byl označením pro soudní příkaz (writ) ve prospěch opatrovníka, který byl vypovězen z držby pozemku v době nezletilosti svého svěřence. Opravňoval k znovunabytí poručenského pozemku nebo k vrácení svěřence do opatrovnictví, příp. k obojímu.

Ejectione firmae. Vypovězení pachtu. Označení pro soudní příkaz nebo žalobu pro porušení práva, které byly příslušné podle common law a kde pozemky nebo propachtovaná půda byly pronajímány na určitou lhůtu, a poté nájemce, ten, kdo uplatnil právo nástupu nebo návratu (reversioner, remainder man) nebo jakákoliv třetí osoba zrušila nebo vypověděla nájemní smlouvu nebo pacht (*ferme, ferme, ipsum a firma ejectit*). V takovém případě pachtýř (nájemník) mohl podat žádost o soudní příkaz k vypuzení z držby pozemku (writ of ejection), čímž mu byla zpočátku nahrazena újma způsobená protiprávním vstupem na pozemek; později se z toho vyvinul procesní prostředek na obnovu lhůty nájmu nebo jeho zbytku, včetně náhrady škody. 3 Bl. Comm. 199. Byl to základ moderního pojetí žaloby pro rušení držby a její znovunabytí.

Ejectment. Žaloba pro rušení držby a o její znovunabytí. V common law označení pro typ smíšené žaloby (mající původ v dřívější osobní žalobě *ejectione firmae*), jež se týkala znovunabytí držby pozemku a náhrady škody za protiprávní detenci předmětu držby. Žaloba byla sama o sobě příliš fiktivní, neboť teoreticky se mohla týkat pouze obnovení lhůty nájmu a mohla být podána čistě fiktivní osobou, jako například nájemníkem v domnělém nájmu u osoby se skutečným právním nárokem. Taková osoba musela právní titul prokázat, aby byly dány záruky pro náhradu škody. A takové dokazování, ačkoliv se zdálo být pouhou formalitou, vedlo ve skutečnosti ke změně předmětu žaloby. Od té doby se vžil tento typ žaloby, neboť byl vhodný pro soudní řízení o držbě půdy. 3 Bl. Comm. 199; French v. Robb, 67 N. J. Law 260, 51 A. 509. V Anglii po přijetí zákona o soudech v roce 1852 (Judicature Act) žaloba pro rušení držby (ejectment) ustoupila žalobě o vrácení půdy (action for the recovery of land).

Žaloba podle common law pro rušení držby byla zákony v mnoha státech USA novelizována a může být podána pod označením žaloby o navrácení držby k půdě, žaloby ve zkráceném soudním řízení, žaloby o odnětí držby nebo pro násilné vniknutí a neoprávněné zadržování cizí věci (action to recover possession of land, action for summary process, action for eviction, or forcible entry and detainer action).

Žaloba pro rušení držby je žalobou o znovunabytí držby k majetku osobě, jež je k tomu oprávněná. Nejenže žalující strana musí prokázat oprávněnost svého práva držby, ale musí také prokázat, že žalovaný není k takové držbě oprávněn. Jestliže žalovaná strana pouze protiprávně vnikla na pozemek, jde o žalobu proti neoprávněnému vstupu (action for trespass), tzn. o žalobu o náhradu škody (damages).

Viz také Eviction; Forcible entry and detainer; Process (Summary process).

Ejectment bill. Ekvitní žaloba podaná pouze ve věci vrácení nemovitého majetku (věci v real property), společně s účtem na nájemné a na ušlý zisk, bez uvedení rozhodného důvodu pro volbu práva equity; proto namatelná.

Equitable ejectment. Uplatnění nároku na vykonatelnost ustanovení smlouvy o koupi a prodeji pozemku, příp. k jiným účelům, jenž je formálně typem žaloby pro rušení držby (action of ejectment), ale ve skutečnosti nahrazuje žalobu podle equity (bill in equity).

Justice ejectment. Zákonný prostředek na vystěhování nájemníka nebo na odnětí držby pozemku poté, co uplynula doba nájmu nebo co byly porušeny stanovené podmínky.

Ejector. Ten, kdo jiného vystěhuje, vypudí nebo zbaví práva držby.

Casual ejector. Domnělý odpůrce v soudním řízení o žalobu pro rušení držby; o takové označení jde proto, že právní fikce charakteristická pro tento druh žaloby předpokládá, že se tato osoba zjeví příležitostně nebo náhodou a vypudí legitimního držitele půdy. 3 Bl. Comm. 203.

Ejectum. Věc vyvržená mořem. Také troseční zboží, vrak ztroskotané lodi.

Ejectus. Ve starém anglickém právu smilník.

Ejercitoria. Ve španělském právu žaloba proti vlastníku lodi pro porušení smluvních závazků ve věci oprav nebo dodání zásob, které uzavřel její kapitán. Odpovídá žalobě *actio exercitoria* v římském právu (žaloba proti vlastníku lodě).

Ejidos. Ve španělském právu obecní půda; pozemky užívané společně obyvateli obce, města nebo vesnice, jako pastviny, les, mlat a pod.

Ejuration. Vzdání se funkce nebo odstoupení z úřadu.

Ejusdem generis. Věc stejného druhu, třídy nebo povahy. V terminologii zákonů, závětí a jiných právních listin pravidlo „ejusdem generis“ znamená, že tam, kde za pojmy obecného významu následuje výčet osob nebo věcí určitého nebo jednotlivého významu, tyto obecné pojmy nelze vykládat v jejich nejširším významu, ale aplikovat pouze na osoby nebo věci stejného obecného druhu nebo třídy tak, jak byly vymezeny. U.S. v. LaBrecque, D.C.N.J., 419 F. Supp. 430, 432. Pravidlo však nezbytně nevyžaduje, aby obecné ustanovení bylo omezeno ve svém rozsahu na stejné (identické) věci určené výčtem. Nevztahuje se ani na případy, kdy z textu vyplývá opačný úmysl.

Podle „ejusdem generis“, základního interpretačního pravidla zákonů, tam, kde obecné pojmy následují po výčtu jednotlivých tříd věcí, obecné pojmy jsou interpretovány pouze ve vztahu k takovým věcem stejné obecné třídy, které byly ve výčtu uvedeny. Campbell v. Board of Dental Examiners, 53 Cal. App.3d 283, 125 Cal. Rptr. 694, 696.

Ejus est interpretari cuius est condere. Tomu přísluší vykládat zákon, kdo má právo ho vydat.

Ejus est nolle, qui potest velle. Ten, kdo může projevit vůli, má právo odmítnout ji projevit. Tato zásada je někdy vyjádřena jako *Ejus est non nolle qui potest velle*, tj. „Mlčky může souhlasit ten, kdo může souhlasit výslovně.“

Ejus est periculum cuius est dominium aut commodum. Ten, kdo má dominium (kdo je vlastníkem panství) nebo výhody, nese riziko.

Ejus nulla culpa est, cui parere necesse sit. Vinu nenese ten, kdo je donucen k poslušnosti. Poslušnost k platným zákonům je dostatečnou polehčující okolností před soudem v civilním řízení.

Elaborare. Ve starém kontinentálním právu získat, nabýt, osvojit si, např. práci a půdu.

Elaboratus. Majetek, který byl získán prací.

Elder brethren. Starší bratři. Shromáždění vážených občanů, volených členů Ústavu Svaté trojice, orgánu založeného za Jindřicha VIII., který plnil četné významné funkce v námořnictví, jako např. dozor nad majáky. Plný název korporace je Elder Brethren of the Holy and Undivided Trinity (Starší bratři svaté a nedělitelné Trojice).

Elder title. Oprávnění staršího data. Právní nárok, jenž je staršího data, avšak jehož účinnost nastává současně s účinností práva vzniklého později, má přednost.

Eldest. Nejstarší; prvorozený; ten, kdo je služebně nejstarší.

Electa una via, non datur recursus ad alteram. Ten, kdo si zvolil jeden právní postup, nemůže se zhojit v jiném.

Elected. Volený. Pojem „volený“, je v obecném významu spojován s představou hlasování, převážně lidového, někdy více omezeného, které nelze zaměnit s jiným způsobem dosazování do funkce.

Electio est interna libera et spontanea separatio unius rei ab alia, sine compulsione, consistens in animo et voluntate. Volba je vnitřní, svobodné a dobrovolné oddělení jedné věci od druhé, bez nátlaku, a spočívá ve vědomě projevené vůli.

Election. Volba. Akt volby nebo výběru jedné nebo více osob, věcí, postupů nebo práv z většího počtu možností. Výběr alternativy. Vnitřní, svobodné a dobrovolné oddělení jedné věci od druhé, bez nátlaku, spočívající ve vědomě projevené vůli. Výběr jedné osoby z určité třídy osob za účelem výkonu některých funkcí ve státě, spolku nebo společnosti. Projev volby státního orgánu voliči, jakožto způsobu, jakým voliči výběr provádějí. Nelson v. Robinson, Fla. App., 301 So.2d 508, 510. Ve vztahu k výběru osob k výkonu veřejných funkcí nebo k rozhodování o jednotlivé otázce politického významu, či k politice státu, pojem v běžném jazyku znamená projev vůle hlasováním lidu nebo jistého sboru volitelů. „Volba“ v běžném slova smyslu se týká volby nebo výběru voliči (voliteli), kdežto „jmenování“ se týká volby nebo výběru jednotlivcem.

Možnost dlužníka, jenž je povinen splnit alternativní závazek, vybrat si jeden z nich.

Volba žalobcem mezi několika body obžaloby (jimiž se kvalifikují různé trestné činy stejného stupně, ale nikoliv jako části pokračující trestné činnosti), podle nichž bude žaloba postupovat.

Povinnost uvalená na jednu stranu sporu zvolit si mezi dvěma neslučitelnými nebo alternativními právy nebo žádostmi tehdy, kdy je zřejmé, že osoba, na níž se právo nebo žádost vymáhá, neměla v úmyslu, aby strana sporu užívala obou práv. Lovett v. Stone, 239 N.C. 206, 79 S.E.2d 479, 484, 60 A.L.R.2d 780.

Viz také Certificate of election; Equitable election; Free and clear.

Election at large. Volby v celé volební oblasti. Volby, v nichž je veřejný činitel zvolen za celou volební oblast a ne jen v menším okrsku územního celku.

Election of defenses. Volba určitého postupu obhajoby, na němž se zakládá vedení sporu v civilním řízení nebo obhajoba v trestním řízení.

Election of remedies. Právo volby (nebo akt volby) jednoho z několika zákonných opravných prostředků k náhradě škody nebo jedné z několika možných druhů žalob. Volba právních prostředků nastupuje tehdy, když strana disponuje dvěma neslučitelnými právními prostředky a vybere si a uplatní jeden z nich, čímž ztrácí nárok na uplatnění druhého. Právní teorie praví, že jestliže existují dva nebo více právních prostředků k náhradě škody a navzájem si odporují a jsou neslučitelné jeden s druhým, strana sporu je vázána vlastní volbou jednoho z nich. Melby v. Hawkins Pontiac, Inc., 13 Wash. App. 745, 537 P.2d 807, 810. Podle zákona o občanském soudním řízení (Rule of Civil Procedure 8(a)): „Žádost o uplatnění jedné z alternativních možností nebo z několika různých žalob je přípustná.“ Viz také Alternative pleading; Alternative relief; Equitable election.

General election. Řádné volby. Volby k určitému účelu, konané v řádných pravidelných intervalech, aniž by bylo nutné splnit jinou podmínku, než je uplynutí doby. Bolin v. Superior Court In and For Maricopa County, 85 Ariz. 131, 333 P.2d 295, 298. Volby, v nichž zvolení veřejní činitelé jsou činiteli ústřední vlády; to znamená ústředního politického orgánu celého státu, jakožto orgánu odlišného od orgánů místních. Také volby do jednotlivé funkce poté, co uplynulo volební období předešlého činitele; tím se liší od předčasných voleb (special election), jež se konají proto, aby se obsadil uvolněný mandát ještě před uplynutím řádného volebního období, pro něž byl činitel zvolen.

Všeobecné volby. Volby, jež se řádně konají v každém volebním obvodu na území státu v zákonem stanovený den ke zvolení kandidátů nebo jež se konají na celém území nikoli pro volbu kandidátů, ale pro přijetí nebo nepřijetí jednoho či více návrhů předložených zákonodárným sborem v zákonem stanovený den. Volby, jež se konají na celém území státu. Volby kandidátů na federální, státní, soudní, obvodní, obecný, okresní nebo městský úřad, jež se mají podle zákona konat v řádném termínu za účelem obsazení nového úřadu nebo uvolnění mandátu po uplynutí řádného volebního období.

V terminologii používané v zákonech výraz může zahrnovat i primárky (primary election).

Viz také Popular election; a níže Regular election.

Law of wills. Právo výběru mezi závětí a zákonem. Právo pozůstalé manželky zvolit si mezi pozůstalostí uvedenou v závěti zůstavitele a podílem na dědictví ze zákona; to znamená, že vdova se rozhodne, zda přijme zaopatření stanovené pro ni v závěti a podvolí se manželovu rozhodnutí o majetku nebo, nehledě na závět, bude požadovat svůj zákonný díl dědictví. Logan v. Logan, Tex. Civ. App., 112 S.W.2d 515, 518. „Výběr mezi závětí a zákonem“ znamená, že dědic ze závěti (legatee, devisee) je podle závěti oprávněn zvolit si mezi podílem odkazovaným zůstavitelem a pozůstalostí, jež mu ze zákona přísluší, k níž mu však závět odnímá veškerá práva. Viz také Election by spouse; Equitable election.

Off-year election. Volby konané v roce, kdy se nekonají prezidentské volby.

Popular election. Všeobecné volby. Volby všemi oprávněnými voliči a ne jen vybranou skupinou voličů.

Presidential election. Viz U.S. Const. Amends. XII, XX, XXII–XXVI. (Dodatky k Ústavě USA.)

Primary election. Primárky. Volby ve volebním okrsku, obvodu nebo jiné malé územní jednotce, v nichž členové politické strany volí zástupce nebo delegáty na sjezd delegátů, na němž se volí kandidáti pro nadcházející volby do orgánů obcí nebo do zákonodárných sborů. Také volby kandidátů na funkce v politické straně, jichž se mohou účastnit pouze členové strany nebo její stoupenci. Předběžné volby, jejichž účelem je zúžit okruh kandidátů, kteří se představí voličům před konečným hlasováním.

Recall election. Odvolání. Volby, v nichž voliči mohou odvolat veřejné činitele z výkonu volených funkcí.

Regular election. Řádné volby. Volby, které se konají v pravidelně se opakujících lhůtách stanovených zákonem. V souvislosti s volbami, výrazy „regular“ a „general“ jsou vzájemně zaměnitelné a synonymické.

Special election. Mimořádné volby. Volby konané z mimořádných důvodů nebo potřeb, v období mezi řádnými termíny voleb k obsazení mandátu uvolněného v důsledku úmrtí veřejného činitele nebo k rozhodnutí o otázce v referendu nebo na podporu petice, apod. Při rozhodování o tom, zda jsou volby řádné nebo mimořádné, je třeba soudit podle předmětu voleb, jakož i podle termínu jejich konání. Pokud se volby konají na celém území státu přímo ze zákona, jde o „řádné volby“ (general election), ale pokud konání voleb závisí na uplatnění určitého předběžného rozhodovacího řízení, po němž se volby mohou nebo nemusí uskutečnit, a konají se zároveň na území menším než je teritorium celého státu, jde o „mimořádné volby“ (special election).

Election board. Volební komise. Orgán složený z volebních zmocněnců, kteří jsou jmenováni pro každý volební obvod orgány v místech (okresním nebo městským úřadem) a kteří jsou zmocněni prověřovat, zda jednotliví voliči jsou oprávněni volit, kteří dohlížejí na průběh voleb a často zjišťují a oznamují jejich výsledek. Místní, obecní nebo městský orgán pověřený organizací voleb.

Election by spouse. Vdovské právo volby. Právní institut, jímž se pozůstalé manželce poskytuje právo zvolit si mezi vdovským podílem určeným v poslední vůli zůstavitele a dědickým podílem ze zákona. Takovou volbu lze uskutečnit pouze za podmínky, že dědický podíl určený závětí je nižší, než by byl podíl pozůstalé manželky ze zákona. K volbě lze přistoupit i tehdy, jestliže pozůstalá manželka hodlá zamítnout závět v té části, která stanoví, že pokus o napadení závěti ruší práva dědice dědit ze závěti. Viz také Election (Law of wills); Equitable election.

Election contest. Volební žaloba. Žaloba ve prospěch kandidáta, který neuspěl ve volbách proti tomu kandidátu, který byl prohlášen nebo potvrzen volebním orgánem za zvoleného. Řízení vyžaduje zkoumání zápisů volební komise, prošetřování způsobilosti voličů nebo volitelů volit, sčítání hlasovacích lístků a prověřování dalších skutečností majících vliv na hlasování. Vance v. Johnson, 238 Ark. 1009, 386 S.W.2d 240, 242.

Election district. Volební obvod. Rozdělení území státu, okresu nebo obce na celky, jejichž hranice jsou stanoveny zákonem, k provedení voleb do místních orgánů nebo zákonodárných sborů.

Election, doctrine of. Princip volby. Jestliže třetí osoba uzavřela smlouvu se zmocněncem, aniž by o zmocnění věděla, a poté zjistí, s kým smlouvu uzavřela a kdo je zmocnitel, může vymáhat smluvní plnění jak na zmocněnci, tak na zmocniteli, nikoli však na obou. To je označováno jako princip volby. *Viz* Election.

Election dower. Volba vdovského podílu. Označení pro ustanovení zákona o právu pozůstalé manželky „vybrat si“ mezi zamítnutím vdovského podílu ze závěti a přijetím dědického podílu ze zákona. *Stanton v. Leonard*, 344 Mo. 998, 130 S.W.2d 487, 489. *Viz* Election (*Law of wills*); Election by spouse.

Electiones fiant rite et libere sine interruptione aliqua. Volby se mají konat řádně, svobodně a nerušeně.

Election, estoppel by. Procesní námitka proti uplatnění žalobního nároku. Námitka založená na skutečnosti, že žalobce provedl výběr mezi dvěma neslučitelnými právními prostředky. *Viz* Election (*Election of remedies*).

Námitka vznesená proti svobodně a uváženě podané žalobě nebo proti svobodnému a uváženému výběru jedné z několika věcí, jež jsou neslučitelné jedna s druhou. Účinek námitky je v tom, že strana, která provedla takový výběr, později nemůže ani jej popřít ani vést spor o stavu věcí nebo práv vyplývajících z původně provedené volby.

Princip námitky proti volbě právních prostředků („estoppel by election“) poživatelé práv, který si vybral pro něj příznivější ustanovení závěti, proto aby neuplatňoval výhrady k jiným částem závěti, se aplikuje pouze v případech, kdy se závěti odkazuje dar a zároveň se tím obdarovaný zbavuje dosavadních práv, čímž je dědic postaven před volbou přijmout dědický podíl a pozbýt tím dosavadních práv nebo zachovat stávající práva a odmítnout odkázaný podíl. *Mason & Mason v. Brown*, Tex. Civ. App., 182 S.W.2d 729, 733.

Election judges. V anglickém právu soudci vyššího soudu volení z řad nižších soudců jednoho z civilních senátů vyššího soudu (*Queen's Bench Division*), na základě ustanovení zákona o zastupování lidu, části III. (*Part III of the Representation of the People Act 1983*) a zákona o Nejvyšším soudu (*Supreme Court Act, 1981*) pro řízení o volebních stížnostech.

Election of remedies. *Viz* Election.

Election petitions. Volební stížnost. V Anglii žádost o prošetření platnosti voleb členů Dolní sněmovny, jež se opírá o tvrzení, že zvolení člena sněmovny je neplatné pro úplatkářství nebo pro jiný uvedený důvod.

Election returns. Zápis o volbách, volební výsledky. Zpráva pro volební komisi o počtu hlasů odevzdaných pro kandidáta nebo návrh předložený k hlasování, vypracovaný osobami pověřenými zákonem ke sčítání hlasů pro nebo proti příslušným kandidátům nebo návrhům.

Electio semel facta, et placitum testatum non patitur regressum. Jednou učiněnou volbu a svědecky prokázaný důkaz nelze odvolat.

Elective. Volený. Závislý na volbě; udělený nebo schválený volbou. Také týkající se nebo vztahující se k volbám; oprávněný volit ve volbách.

Elective franchise. Právo volit ve volbách. Právo způsobilých voličů odevzdat hlasovací lístek pro kandidáta, jehož podporují ve volbách konaných podle zákona a tak, jak to zaručují XV. a XIX. dodatek k Ústavě USA, a federální zákony o volebním právu. *Viz* Voting Rights Act.

Elective office. Volená funkce. Funkce, jež je obsazována podle výsledků v lidovém hlasování. Funkce, obsazovaná přímo podle vůle voličů vyjádřené ve volbách, na rozdíl od funkce obsazované jmenováním.

Elective share. *Viz* Election (*Law of wills*); Election by spouse.

Elector. Volič. Řádně způsobilý volič; ten, kdo má hlas při volbě veřejného činitele; oprávněný volič. Ten, kdo volí nebo má právo výběru nebo právo hlasovat pro kandidáta, nebo pro přijetí nějakého rozhodnutí. V užším slova smyslu, ten, kdo má všeobecné hlasovací právo a právo volit veřejné činitele. Ten, kdo zmocnil k výkonu hlasování. *Viz* Voting Rights Act.

Jedna z osob zvolená do sboru volitelů (*electoral college*, viz heslo).

Také titul některých německých knížat, kteří měli hlas při volbě císaře Svaté říše římské. Funkce elektora se nakonec stala dědičnou a byla vázána na držbu pozemků.

Někdy ten, kdo uplatní právo volby podle práva ekvity.

Registered qualified elector. Volič zapsaný do seznamu voličů. Ten, kdo má ústavní způsobilost volit a je zapsán do seznamu voličů podle zákona o volebních seznamech.

Electoral. Volební. Týkající se voličů nebo voleb; složený z voličů nebo volitelů tvořený (sbor). *Viz* Electoral college.

Electoral college. Sbor volitelů. Sbor nebo orgán volitelů z jednoho státu, zvolených k volbě prezidenta a vice-prezidenta; také shromáždění takových volitelů, sestávající ze sborů volitelů několika států. *Viz* XII. dodatek k Ústavě USA.

Electoral process. Volební proces. Pojem k označení způsobů, jakými jsou kandidáti zvoleni do veřejných funkcí; průběh hlasování.

Electronic funds transfers. Elektronický převod finančních prostředků. Transakce s peněžním ústavem pomocí počítače, telefonu nebo jiného elektronického přístroje. Elektronický převod finančních prostředků je vždy na žádost zákazníka banky (*originator*), který žádá banku o převedení na účet jiné banky nebo jiné oprávněné osoby (*beneficiary*). Takové převody jsou upraveny federálními zákony a zákony jednotlivých států. *Viz* 15 U.S.C.A. (*United States Code Annotated* — Anotovaný zákoník USA) § 1693 a násl.; U.C.C. (*Uniform Commercial Code* — Jednotný obchodní zákoník) Art. 4A.

Electronic surveillance. *Viz* Eavesdropping; Wiretapping.

Eleemosynae. Církevní majetek.

Eleemosyna regis, eleemosyna aratri or carucarium. Groš na podporu chudiny, který král Ethelred nařídil vyplatit na každý pluh v Anglii.

Eleemosynaria. Pokladnice pro chudé. Místo v modlitebně, kam se odkládaly milodary a odkud pověřený almužník rozdával chudým. Ve starém anglickém právu také *aumerie*, *aumbry* nebo *ambry*; výrazy stále užívané v hovorovém jazyku v severní Anglii pro označení spířirny nebo kredence. Úřad almužníka.

Eleemosynarius. Ve starém anglickém právu almužník, vedoucí úřadu, který přijímal peněžní dary a milodary, a který je stanoveným způsobem rozdával k náboženským a charitativním účelům.

Funkce veřejného činitele (*lord almužník*) ve starém anglickém právu, který dříve rozdával královské almužny a peněžní dary.

Eleemosynary. Poskytovaný z dobročinných prostředků. Týkající se dobročinnosti; mající charakter almužny. *United Community Services v. Omaha Nat. Bank*, 162 Nev. 786, 77 N.W.2d 576, 582. *Viz* Charity; Charitable.

Eleemosynary corporation. Dobročinná společnost. Nestátní instituce založená pro dobročinné a charitativní účely. *Viz* také Charitable organizations.

Eleemosynary defense. Právní prostředek přípustný v některých právních systémech na obhajobu dobročinných spolků a společností v případech, kdy jsou neoprávněně soudně stíhány; taková imunita proti neoprávněnému stíhání byla však v mnohých státech zrušená nebo ve značném rozsahu zúžená.

Elegantior. V římském a kontinentálním právu přesně, precizně; s rozlišením.

Elegit. (Lat. zvolil) V anglické soudní praxi to bylo označení pro nařízení soudu (*writ*) o vykonatelnosti rozsudku, buď ve věci pohledávky nebo náhrady škody, nebo v případě promlčení soudní záruky u královského soudu. Poprvé zakotveno v zákoně parlamentu za Eduarda I. (*statute of Westm. 2, 13 Edw. I. c. 18*). Název vznikl z toho, že žalobce si může zvolit, zda bude uplatňovat toto nařízení soudu nebo exekuci šerifem (tzv. *fi. fa. fieri facias*), již byla uspokojena pohledávka z osobního vlastnictví dlužníka. Jeho součástí bylo ohodnocení majetku a osobního vlastnictví žalovaného a s výjimkou skotu a tažných zvířat bylo vše odevzdáno žalobci za přiměřené ohodnocení a rozumnou cenu, jako částečné uspokojení jeho pohledávky. Pokud majetek nestačil k uspokojení pohledávky, potom polovina půdy, kterou žalovaný vlastnil v době vynesení rozsudku, byla také vydána žalobci na to, aby ji měl v držbě až do té doby, než bude z nájmu nebo ze zisku uspokojena pohledávka nebo do doby, kdy právo žalobce k půdě nezanikne. Po tuto dobu byl žalobce označován za majitele bez práva vlastníka z vlastní vůle (*tenant by elegit*) a jeho majetek za majetek bez vlastnického titulu z vůle držitele („*estate by elegit*“). Vydávání tohoto soudního nařízení bylo zrušeno zákonem o správě soudnictví v roce 1956 (*Administration of Justice Act*).

Element. Podstatná složka; základní součást; prvek; činitel. *Viz* Elements of crime.

Také základní prvek pralátky nebo původních principů, z nichž se podle raných přírodních filozofů skládal přírodní svět. Čtyřmi základními prvky vymezenými Empedoklem byly oheň, vzduch, voda, země. *Viz* Elements.

Elements. Přírodní živly. Nepříznivé nebo drsné počasí. Konečné, nedělitelné části, které vytvářejí celek. Hovorově oheň, vzduch, země a voda, jež byly dříve považovány za čtyři jednoduché pralátky, z nichž se skládal

svět. Často používáno ve spojení s větrem a vodou, jako „běsnění živlů“ (*the fury of the elements*). Oheň a voda jakožto živly, ve výrazu „škod způsobená živly“, má stejný význam jako výraz „škod způsobená vyšší mocí“ (*damages by the act of God*).

Elements of crime. Prvky (znaky) skutkové podstaty trestného činu. Náležitosti trestného činu, jež musí být vyšetřujícími orgány prokázány, aby mohly vydat obvinění. *Com. v. Burke*, 390 Mass. 480, 457 N.E.2d 622, 624. Pojem používaný v *common law* s odvoláním na každý z prvků: jednání (*actus reus*), příčinná souvislost (*causation*) a zlý úmysl (*mens rea*), které musí být prokázány, aby se mohlo stanovit, že trestný čin byl spáchán. Výraz je obšírněji definován ve vzorovém trestním řádu (*Model Penal Code*, v § 1.13(9)) s odvoláním na každý prvek, na jednání, příčinnou souvislost, na zlý úmysl a na přitěžující a polehčující okolnosti obžalované strany.

Eleventh Amendment. XI. dodatek k Ústavě USA, který byl přijat v roce 1798, stanoví, že soudní moc Spojených států nesmí být vykládána tak, že se vztahuje na jakýkoli soudní proces, rozhodovaný podle práva nebo ekvity, započatý nebo vedený občany jednoho státu proti jinému státu nebo občany nebo poddanými cizího státu.

Eligible. Volitelný. Vhodný a příhodný k tomu být vybrán; způsobilý k tomu být zvolen. Schopen zastávat funkci, právně způsobilý k výkonu funkce. Vhodný k tomu být vybrán za kandidáta na funkci. Tež způsobilý a vhodný k výkonu úřadu. *Viz* též Capacity; Competency; Duly qualified; Qualified.

Eligibility. Volitelnost. Způsobilost k tomu zastávat úřad, funkci nebo zvláštní postavení. Obecně se vztahuje k právní způsobilosti. *Viz* též Eligible.

Elimination. Vyloučení. Ve starém anglickém právu, vykázání nebo vyhoštění ze dveří; zamítnutí.

Elinguatio. Trest vyřiznutí jazyka.

Elisors. Volitelé nebo osoby zmocněné provést výběr. Osoby jmenované soudem, jež jsou zmocněny výkonem soudního nařízení (*writ of venire*) svolat porotu v případě, kdy ani šerif ani vyšetřující soudce nejsou způsobilí jednat. Jejich funkce spočívá v tom, že zvolí — tj. ustanoví a pověří — členy poroty. 3 Bl. Comm. 355.

Osoby pověřené výkonem jakéhokoli soudního nařízení v nepřítomnosti šerifa a vyšetřujícího soudce, se nazývají „volitelé“. Volitel může být pověřen funkcí poroty, která zamítla rozhodovat o vině v situaci, kdy jak šerif, tak vyšetřující soudce nejsou způsobilí nebo schopni jednat.

Elkins act. Federální zákon z roku 1903, který potvrdil Zákon o obchodu mezi jednotlivými státy (*Interstate Commerce Act*) a zakázal rabatování a jiné formy přednostních práv pro vlastníky velkých obchodních lodí.

El. Loket. Délková míra odpovídající dnešnímu yardu. 1 Bl. Comm. 275. *Viz* též Meter.

Ellenborough's Act. Anglický zákon (43 Geo. III, c. 58) trestající urážku osoby.

Ellipsis. Výpustka. Opomenutí slov nebo vět nutných k doplnění větné stavby, avšak nikoli nezbytných ke sdělení významu.

Elogium. Chvalořeč. V římském právu závěť nebo testament.

Eloigne. (z franc. *éloigner*, vzdálit, oddálit). Doručení soudního příkazu k vydání soudně obstaveného majetku, jestliže osobní movitý majetek byl odebrán a byl mimo dosah šerifa.

Eloignment. Vzdálení. Odstranění věci nebo osoby; odsunutí věci nebo osoby mimo dosah.

Elongata. Oddálený; odsunutý. Zastaralá forma šerifova příkazu k soudnímu nařízení o obstavení majetku (*writ of replevin*), v němž se konstatuje, že zboží nebo skot je mimo dosah (*eloigned*); to znamená, že byly přeneseny nebo převedeny na místo jemu neznámé. 3 Bl. Comm. 148. Výraz *eloigne* je někdy užíván jako synonymum pro *elongata*.

Elongatus. Vzdálený. Šerifův příkaz k nařízení soudu o osobě, jejíž majetek má být soudně obstaven (*writ de homine replegiando*), v němž se konstatuje, že osoba je vzdálena a mimo dosah jeho pravomocí. 3 Bl. Comm. 129.

Elongavit. Prohlášení o nedosažitelnosti. V Anglii v řízení o zabavení majetku cizince, jestliže žalující strana obdržela soudní rozhodnutí o ocenění majetku, avšak v důsledku jednání osoby, jejíž majetek byl zabaven, k ocenění nemůže dojít (např. zboží bylo odvezeno z obce nebo prodáno), pedel prohlásí, že tato osoba zboží odsunula mimo dosah soudu. Na základě tohoto prohlášení (nazývané „*elongavit*“) soud vynese rozsudek ve prospěch žalující strany, že se má zahájit vyšetřování ve věci odsunutého zboží. Vyšetřování je vedeno před porotním soudem a ocenění provádí porota obdobně jako pro obvyklé případy.

Elopement. Útěk. Nedovolené opuštění. Útěk z vazby. Tajně opuštění domova snoubenci, za účelem uzavření sňatku.

V common law opuštění manžela manželkou za účelem soužití s jiným mužem. State v. Hopper, 186 N.C. 405, 119 S.E. 769.

Elsewhere. Někde jinde. Někam jinam. Výraz neznámá vždy doslova kamkoliv, na jakémkoliv místě. To může být více méně omezeno danými souvislostmi.

V plavební smlouvě tento výraz, pokud následuje za určením cílového přístavu, se musí vysvětlovat buď jako neplatný pro neurčitost nebo jako podřízený směru hlavní plavby, uvedenému v předchozích ustanoveních.

Eluviation. Eluviace. Posun půdy způsobený nadbytkem vody v půdě.

Emanations. Výtok. Vylučování nebo prýštění z něčeho. To, co vytéká nebo tryská z něčeho.

Emancipated minor. Nezletilá osoba, mladší osmnácti let, která je zcela ekonomicky nezávislá.

Emancipation. Osvobození. Proces, v němž osoba, která byla nesvobodná nebo v moci a pod dozorem jiné osoby, získá svobodu a stane se svým vlastním pánem. Vzdání se nebo zřeknutí se vzájemných práv a povinností, týkajících se péče, opatrování a výdělků dítěte. Schumm v. Schumm, 122 N.J. Super. 146, 299 A.2d 423, 425. Výrazu se používá hlavně v souvislosti s osamostatněním se nezletilého dítěte od rodičů, což znamená úplné vzdání se práv na péči, opatrování a na výdělek takového dítěte, stejně tak jako zřeknutí se rodičovských povinností. Glover v. Glover, 44 Tenn. App. 712, 319 S.W.2d 238, 241. Emancipace může být výslovná, například dohodou mezi rodičem a dítětem nebo

vyplývající z takového jednání a chování, jako by došlo k podstatné shodě. Emancipace může být podmíněná nebo absolutní, úplná nebo částečná. Úplná emancipace je úplným vzdáním se péče, opatrování a výdělků dítěte, stejně tak jako zřeknutí se rodičovských povinností. „Částečná emancipace“ osvobozuje dítě pouze pro určité období nezletilosti nebo pro určitou část rodičovských práv nebo pro určité účely a nikoliv pro jiné.

Neexistuje pevná věková hranice pro emancipaci dítěte (ačkoli je obvykle vázána na dosažení zletilosti); nenastává automaticky dosažením zletilosti. Turner v. McCune, Mass. App., 357 N.E.2d 942. V římském právu udělení občanských práv otcem synovi, které bylo úředně provedeno zdánlivým prodejem. Tento postup byl zrušen Justinianem, který ho nahradil jednodušším řízením před římským úředníkem, v řízení o propuštění z otcovské pravomoci.

Emancipation proclamation. Prohlášení o zrušení otroctví. Prohlášení prezidenta Abrahama Lincolna z 1. ledna 1863 ustanovující, že všechny osoby, jež jsou otroky ve stanovených státech a okresech, jsou svobodné a mají být propuštěny na svobodu.

Embargo. Obchodní blokáda. Prohlášení nebo nařízení vlády, obvykle vydané v době války nebo hroziícího válečného stavu, zakazující odplutí lodí nebo vývoz zboží z některých nebo všech přístavů až do odvolání. Vládní nařízení zakazující obchodní směnu zboží s jednotlivci nebo podniky z určitých států. Právni zákaz obchodu.

Dočasná nebo stálá správa majetku osob pro účely vlády, například k získání plavidel k přepravě vojska, kdy majitelům je vyplacena náhrada za tuto vynucenou službu.

Embassador. Viz Ambassador.

Embassy or **Embassage.** Velvyslanectví. Mise, funkce, úřad nebo budova velvyslance. Sbor diplomatických zástupců vedených velvyslancem. Viz Ambassador.

Ember Days. Kvatembrové (suché) dny. V církevním právu dny, jimž staří církevní otcové říkali „*quatuor tempora jejunii*“, (čtvrtletně se opakující třídní půst) jsou starodávným církevním postem. Je dodržován ve středu, v pátek a v sobotu po třetí neděli adventní, po první neděli postní, po Hodu Božím a po sedmnácté neděli po Svatém Duchu. Podle kalendáře se týdnům, do nichž spadají tyto půstní dny, říká „kvatembrové“ a jsou dnes hlavně zasvěcené vysvěcování kněží a děkanů; podle kánonu soboty následující po kvatembrových týdnech jsou určeny pro slavnostní příležitosti vysvěcení, avšak biskupové podle svého uvážení mohou vysvěcovat kteroukoli neděli nebo svátek.

Embezzlement. Zpronevěra. Podvodné nabytí majetku osobou, již byl zákonně svěřen do držby. „Zpronevěřit“ znamená vědomě vzít, přivlastnit si pro svou potřebu cizí peníze nebo věc, které byly pachatelem svěřeny do péče zákonně za účelem výkonu nějaké funkce, zaměstnání nebo na základě důvěry. Prvky skutkové podstaty „trestného činu“ tvoří poměr funkcí nebo činností mezi vlastníkem peněz a obžalovaným, přičemž peníze, jež se údajně staly předmětem zpronevěry, musely být zcizeny obžalovaným na základě tohoto poměru a musí jít o vědomé a podvodné nabytí nebo přivlastnění si peněz. State v. Thyfault, 121 N.J. Super. 487, 297 A.2d 873, 879. Podvodné přivlastnění cizího majetku osobou, která měla majetek v zákonné držbě a jejíž podvodné

jednání bylo trestné podle zákona. K federálním trestním zákonům upravujícím zpronevěru, viz 18 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 641 a násl. Viz též Conversion. *Srovnej* Theft.

Emblemata triboniani. V římském právu úpravy, změny a dodatky ke spisům starších právníků, vybraným k sepsání Pandekt, prováděné Triboniánem a jeho společníky, kteří ustavili k tomuto účelu komisi. Úkolem komise bylo odstranit rozpory, vyloučit zastaralou úpravu a sladit celou sbírku se zákony, tak jak byly chápány za vlády císaře Justiniana.

Emblements. Výnosy. Roční sklizeň dosažená prací pachtýře. Kukuřice, pšenice, rýže, brambory, zelenina a jiná úroda, jež se sklízí ročně, nikoli samovolně, ale soustavnou prací a pílí. Finley v. McClure, 222 Kan. 637, 567 P.2d 851, 853. Podle právní teorie pachtýř má právo si vzít a odnést, poté co mu pacht uplynul, takové roční výnosy z půdy, které byly výsledkem jeho vlastní péče a práce. Viz Fructus industriales.

Emblers de gentz. Okrádání lidu. Pojem se vyskytuje ve starých anglických zápisech parlamentu: „Nebot' se různé vraždy, okrádání lidu a loupeže páchají“, atd.

Embraceor. Úplatce. Pachatel trestného činu úplatkářství (viz níže).

Embracery. Úplatkářství. Trestný čin, jímž se pachatel pokusil ovlivnit porotu soudu ve prospěch jedné nebo druhé strany úplatně, sliby, přesvědčováním, naléháním, hoštěním, obdarováním a jinými podobnými formami. Osobě obžalované z trestného činu úplatkářství se říká „úplatce“ (embraceor). Čin je trestný jak podle federálních zákonů, tak i podle zákonů jednotlivých států (18 U.S.C.A. — §§ United States Code Annotated, Anotovaný zákoník USA — 1503, 1504) a obecně patří mezi trestné činy „maření soudního rozhodování“. Viz Obstructing justice.

Emenda. Náprava; něco dané jako náhrada za poškození cizích práv; ve starém saském právu, náhrada za ublížení na zdraví nebo trestný čin.

Emendare. Napravit. V saském právu, provést nápravu nebo odškodnit za spáchání nějakého zločinu nebo za poškození cizích práv; zaplatit pokutu; dostat pokutu. *Emendare se*, vykoupit, vyplatit něčí život zaplacením peněžní pokuty za vraždu (weregild).

Emendatio. Náprava. Ve starém anglickém právu, oprava, náhrada. Pravomoc nařít a sjednat nápravu podle stanovených norem a zákonných opatření.

V saském právu peněžní odškodnění za ublížení na zdraví; synonymum pro *emenda* (viz výše).

Emendatio panis et cerevisiae. Ohodnocení chleba a piva. Ve starém anglickém právu pravomoc dohlížet na váhu a míru chleba a piva a udílet tresty za jejich nedodržení.

E mera gratia. Z pouhé milosti nebo přízně.

Emerge. Objevit se; vyjít najevo.

Emergency. Neočekávaná událost; nepředvídaná okolnost nebo stav; znepokojivá nahodilost nebo složitost situace; náhlá nebo neočekávaná příležitost k jednání; nouze; naléhavá nutnost. Případ nouze (emergency) je nepředvídaná spojitost situací, jež si vyžadují okamžité jednání bez času na přemýšlení. State v. Perry, 29 Ohio App.2d 33, 278 N.E.2d 50, 53. Viz též Emergency doctrine; Sudden emergency doctrine.

Emergency Court of Appeal. Mimořádný odvolací soud. Soud ustavený za druhé světové války k přešetřování nařízení Federálního dozorce nad cenami. Byl zrušen v roce 1953. Soud byl znovu ustaven v roce 1970 Zákonem o hospodářské stabilizaci (Economic Stabilization Act, Section 211), sejměna k projednávání kontroly ve věcech mezd a cen.

Emergency doctrine. Teorie nouze. Teorie, jež se různě označuje jako teorie „nouze“, „bezprostředního nebezpečí“ nebo „náhlého ohrožení“, pojednává o případech, kdy se osoba nachází v situaci náhlého nebezpečí, jež vyžaduje instinktivní jednání a kdy nemá na běh události takový vliv, jaký by měla, kdyby měla čas na rozmyšlenou. Teorie se vztahuje i na případy, kdy se řidič motorového vozidla náhle ocitne v nebezpečí, jež převládne nad rozhodováním přiměřeně opatrného a obezřetného řidiče, takže momentálně je neschopen uvážení a rozumného jednání, jehož výsledkem je ublížení na zdraví třetí osobě. Jeho jednání není nedbalé za předpokladu, že věnoval dostatečnou pozornost tomu, aby zabránil střetu s takovým nebezpečím, a poté, co nastalo, vyvinul takové úsilí, jaké by za takových neobvyklých okolností přiměřeně opatrný a obezřetný řidič vyvinul. Sandberg v. Spoelstra, 46 Wash.2d 776, 285 P.2d 564, 568.

Ve stavu nouze, v níž stav zletilé osoby vyžaduje lékařský zásah a tato osoba není schopna s ohledem na svůj fyzický stav k němu svolit nebo kdy dítě, jehož rodiče nebo opatrovníci nejsou přítomni, a tudíž nemožno dát k němu svolení, zákon zmocňuje k udělení souhlasu lékařskou službu první pomoci. To je dobrá forma obhajoby proti žalobě o úmyslném použití násilí na jiné osobě.

Emergency employment doctrine. Teorie zaměstnání v nouzi. Řádně zaměstnaný státní zaměstnanec je oprávněn přijmout do zaměstnání pomocníka za účelem výpomoci při plnění úkolů, a to v rámci zaměstnancových služebních povinností, v případě nouze, jež si nutně žádá takovou výpomoc, bez níž by nebylo možné nouzový stav překlenout samotným zaměstnancem ani jeho spolupracovníky, vykonávajícími práci pod vedením společného vedoucího v řádném pracovním poměru. Hall v. O. C. Whitaker Co., 143 Tex. 397, 185 S.W.2d 720, 722, 723.

Emergent year. Počátek letopočtu. Událost nebo datum, od něhož lidé počítají čas.

Emigrant. Vystěhovalec. Ten, kdo z jakéhokoliv důvodu opustí svou zem s úmyslem nevrátit se a žít jinde. *Srovnej* s Immigrant.

Emigrant agent. Zprostředkovatel práce pro vystěhovatele. Ten, kdo jako obchodní agent najímá dělníky na práci za hranicemi země nebo státu.

Emigration. Emigrace. Vystěhování se z jedné země do druhé s úmyslem nevrátit se. Emigraci je třeba odlišit od „expatriace“ (expatriation), což znamená opuštění vlastní zřeknutí se státního občanství. Emigrace označuje pouze vystěhování osoby a majetku do jiného státu. Obvykle je emigrace důsledkem expatriace. Pojmu emigrace se také někdy používá pro odstěhování z jedné oblasti státu do druhé. Viz též Deportation; Immigration.

Emigré. Emigrant. Uprchlík. Osoba nucená se vystěhovat ze země z politických důvodů. Viz též Deportation.

Eminence. Výsost. Titul kardinálů. Kardinálové byli osloveni jako „nejjasnější“ (*illustrissimi*) a „nejctihodnější“ (*reverendissimi*) až do pontifikátu Urbana VIII.

Eminent domain. Vyvlastnění. Pravomoc státu, obecního úřadu nebo fyzických a právnických osob zmocněných k výkonu veřejných funkcí zabrat soukromé vlastnictví pro veřejné účely. Housing Authority of Cherokee National of Oklahoma v. Langley, Okl., 555 P.2d 1025, 1028. Pátý dodatek k Ústavě USA.

Ve Spojených státech je pravomoc vyvlastnit zakotvena jak ve federální ústavě (V. dodatkem), tak i v ústavách jednotlivých států. Federální ústava omezuje právo zabrat soukromý majetek pro veřejné účely a zakazuje vyvlastnění bez spravedlivé náhrady vlastníkům, jejichž majetek je vyvlastňován. Výkon vyvlastnění se obecně označuje jako „zabrání“ nebo „expropiace“.

Právo vyvlastnit je právo státu nově stvrdit, a to buď dočasně nebo nastálo, své panství nad jakoukoli částí svého území s ohledem na obecné potřeby a veřejné blaho. Proto v době války nebo vzpoury příslušné státní orgány mohou vlastnit a mít v držbě kteroukoli část státního území pro účely zajištění obecné bezpečnosti; v době míru zákonodárny sbor může schválit využití takového majetku pro veřejné účely, jako jsou silnice, obranné vojenské stavby, nebo úprava plavebních kanálů pro obchodní nebo cestovní účely. Vyvlastnění významně a nejpřesněji vystihuje vlastnická práva státu nebo jiného orgánu, jehož pravomoc je odvozena od suverenity lidu. Opravňuje k zabránění majetku způsobem, jenž je v souladu s ústavou a zákony příslušného státu, a to kdykoliv, vyžaduje-li to veřejný zájem.

Viz také Adequate compensation; Condemnation; Constructive taking; Damages; Expropriation; Fair market value; Just compensation; Larger parcel; Public use; Taking.

Expropriation. Vyvlastnění. Pojem „expropiace“ (používaný např. v Louisianě) je prakticky synonymem pro vyvlastnění („*eminent domain*“). Tennessee Gas Transmission Co. v. Violet Trapping Co., La. App., 200 So.2d 428, 433.

Partial taking. Částečné vyvlastnění. Vyvlastnění části vlastnickova majetku podle zákona o vyvlastnění. Náhrada za vyvlastnění musí zahrnovat náhradu škody a ušlý zisk za nevyvlastněnou část majetku a náhradu za její vyvlastněnou část. *Viz Condemnation.*

Emissary. Posel. Osoba pověřená jinou osobou ke splnění úkolu; také tajný agent, jenž je pověřen zjišťovat názory a úmysly jiných lidí a šířit názory, jež jsou příznivé pro toho, kdo ho zaměstnává. *Viz Ambassador; Diplomatic agent.*

Emission. Emise. Vypouštění, vylučování nebo výtok; např. znečistujících látek z továrny nebo výměšku či jiné hmoty z lidského těla.

Emit. Vydávat nebo rozšiřovat. Vystavit. „Žádný stát nesmí razit peníze, vydávat dluhopisy“. Článek 1, § 10 Ústavy Spojených států.

Vydávat na základě zmocnění; osvobodit nebo zprostit; dát do oběhu. *Viz Bill (Bill of credit).*

Emolument. Mzda. Plat za výkon funkce, zaměstnání či práce; požitky, jež jsou pobírány jako náhrada za poskytnuté služby nebo jež tvoří součást odměny za výkon funkce, jako je mzda, honoráře nebo příplatky. Příplatky, výhody, platy nebo zisk pramenící ze zastávání funkce. McLean v. United States, 226 U.S. 374, 38 S. Ct.

122, 124, 57 L. Ed. 260; State ex rel. Todd v. Reeves, 196 Wash. 145, 82 P.2d 173, 175.

Emotion. Cit. Silný pocit nenávisti, lásky, smutku a podobných pohnutí, jež se v člověku probouzejí nikoliv nezbytně jako výsledek vědomé činnosti mysli.

Emotional insanity. Emoční aberace. Druh duševní úchylny vyvolané násilným projevem citového rozrušení nebo vášně, přestože rozumové schopnosti mohou zůstat neporušeny. Pohnutí působící v určitém čase celkovou poruchu mysli obviněného nebo podnět, je muž obviněný není schopen odolat a čin nevykonat. Fannon v. Commonwealth, 295 Ky. 817, 175 S.W.2d 531, 533. *Viz Insanity; Irresistible impulse.*

Empalement. Naražení na kůl. Ve starověkém právu trest probodnutím konečníku zahroceným kulem.

Empanel. *Viz. Impanel.*

Emparlance. *Viz. Imparlance.*

Emparours. Fr. pr. Žalobci. Ti, kdo podávají žalobní návrh.

Emperor. Císař. Titul svrchovaného vládce císařství. Takové označení přijali panovníci římského státu po pádu republiky a převzali je jak ti, kteří se prohlášovali za jejich nástupce ve „Svaté říši římské“, tak Napoleon. Panovníci Japonska a Maroka jsou často, i když nepřesně, nazýváni císaři. V západním světě se o bývalých panovnících Číny a Turecka hovořilo jako o císařích.

Titul „císaře“ jakoby označoval vyšší hodnost a větší pravomoc, než jaké má „král“. Funkce císaře je zřejmě vhodnou institucí pro federaci monarchistického typu, kde císař je hlavou výkonného orgánu soustavy několika oddělených království nebo jiných kvazí-svrchovaných států; to byl příklad Německého císařství v letech 1871–1918. Vlastní význam pojmu *císař* je v tom, že císař je hlavou konfederace států, jejímiž členy jsou království. Obecně je císař nositelem suverenity, jež je vykonávána nad podrobenými nebo konfederovanými národy. *Král* je panovníkem jednoho národa.

Emphasizing facts. Vyzdvížení skutečností. Instrukce soudu pro porotu, jež zahrnují skutečnosti dostačující k vynesení rozsudku a vyzdvíhují některé skutečnosti tím, že jednu nebo více skutečností vyčlení z důkazů. Porotě musí být zřejmé, že důkazy mají zvláštní význam, jenž nebyl dosud zmíněn. Robinson v. Ross, Mo., 47 S.W.2d 122, 125.

Emphyteusis. Dlouhodobý pacht. V římském a kontinentálním právu smlouva, již byla polnost pronajata pachtýři do trvalého nebo dlouhodobého pachtu za roční pachtovné neboli *kánon*. Pachtýř měl povinnost pozemek zvelebovat zejména stavebními úpravami, kultivací a další péčí. Pachtýř měl právo pozemek zcizovat dle libosti nebo ho převést na své dědice, zrušit jakoukoliv změnu smlouvy, novou držbu nebo požadavek vlastníka na propadnutí majetku, s výjimkou případů nepřelacení pachtovného. 3 Bl. Comm. 232.

Právo udělené emphyteutickou smlouvou (*ius emphyteuticum*, nebo *emphyteuticarium*). Právo k nemovitosti, podle něhož byl emphyteuta oprávněn užívat cizí majetek jako svůj vlastní a požívat jeho podstaty, podle možností, aniž by nastalo její zhoršení.

Emphyteuta. Pachtýř. V římském právu osoba, již bylo uděleno právo pachtu (*emphyteusis*); nájemce nebo pachtýř podle emphyteutické smlouvy.

Emphyteuticus. Pachtýřský. V římském právu zřízení nebo vzniklý ze smlouvy o pachtu nebo mající povahu pachtu (*emphyteusis*); upravený právním režimem pachtu (*emphyteusis*).

Empire. Říše. Vláda nebo souhrn pravomocí císaře; území, nad nímž vykonává císař své pravomoci; císařská moc; svrchovaná vláda; svrchovaná moc.

Empiric. Léčitel. Praktický lékař nebo chirurg, který léčí na základě poznatků získaných zkušeností, aniž by měl vědeckou nebo formální kvalifikaci; mastičkář.

Empirical. Založený na zkušenosti, pokusu nebo pozorování.

Emplazamiento. Soudní příkaz. Ve španělském právu příkaz vydaný soudcem k předvedení osoby před soud ve stanovený den a hodinu.

Emplead. Obvinít; vznést obžalobu; obžalovat.

Emploi. Ve francouzském právu spravedlivé vyrovnání. Je-li prodán majetek tvořící součást věna manželky, s příjmem z prodeje se musí naložit ve prospěch manželky. Povinnost dohlížet nad tím, že tomu tak je, má kupující.

Employ. Zaměstnat. Využit služeb druhého; najmout; zaměstnat jako zmocněnce nebo jednatele v obchodním jednání; přikázat ke splnění určitých úkonů nebo pověřit výkonem některých funkcí nebo vedením pracovních záležitostí; jestliže je pojem užíván ve vztahu k pracovníku nebo k výkonu práce najaté osoby, je synonymem pro výraz najímat, jenž zahrnuje právo na odměnu a na uzavření smlouvy o ní. Tennessee Coal Iron a R. Co. v. Muscoda Local No. 123, Ala., 321 U.S. 590, 64 S. Ct. 698, 703, 88 L. Ed. 949. Používat, zaměstnávat, pověřovat úkoly. *Viz také Employment.*

Employed. Zaměstnan. Výkon práce na základě zaměstnavatelsko-zaměstnančeských vztahů. Výraz znamená jak skutečnost, že je vykonávána práce, tak i vztah založený smlouvou nebo příkazem k jejímu vykonání. Poskytnout zaměstnání; mít zaměstnání.

Employee. Zaměstnanec. Osoba vykonávající práci pro druhého na základě písemné nebo ústní smlouvy o zaměstnání uzavřené výslovně nebo mlčky, podle níž má zaměstnavatel právo kontrolovat a řídit zaměstnance v podstatných otázkách, týkajících se výkonu práce. Riverbend Country Club v. Patterson, Tex. Civ. App., 399 S.W.2d 382, 383. Ten, kdo pracuje pro zaměstnavatele; osoba, která pracuje za mzdu.

Obecně: jestliže osoba, již se poskytuje pracovní plnění, má právo kontrolovat a řídit toho, kdo práci vykonává nejen co do výsledku, jehož se má docílit, ale i co do podrobných náležitostí obsahu plnění a do prostředků, jimiž se výsledku dosáhne, je objektem takového řízení a takové kontroly „zaměstnanec“.

Výraz „sluha“ (servant) je synonymem pro pojem „zaměstnanec“ (employee). Tennessee Valley Appliances v. Rowden, 24 Tenn. App. 487, 146 S.W.2d 845, 848. Nicméně nelze pojem „zaměstnanec“ zaměňovat s pojmem „nezávislý kontrahent“ (independent contractor), „důstojník“ nebo „úředník“ (officer), „zástupce ředitele“ (vice-principal), „zmocněnec“ (agent), apod.

Pojem je často definován zákony (např. zákonem o spravedlivých pracovních podmínkách; Fair Labor Standards Act); posouzení, zda pracovník je zaměstnancem nebo nikoli a zda jeho postavení je upraveno zvláštním zákonem, bude záležet na konkrétních skutečnostech a podmínkách.

V právu obchodních společností se pojem „zaměstnanec“ vztahuje i na úředníka, nikoli však na ředitele. Ředitel může přijmout takové úkoly, při jejichž plnění je v postavení úředníka. Rev. Model Bus. Corp. Act, § 1.40.

K Executive employees, viz heslo. *Viz také Borrowed employee; Fellow servant; Independent contractor; Servant.*

Employee pro hac vice. *Viz také Borrowed employee.*

Employee Retirement Income Security Act. *Viz E.R.I.S.A.*

Employee Stock Ownership Plan (ESOP). Plán zaměstnančeských akcií. Program poskytující oprávnění k podílu na zisku a umožňující uložení kapitálu do cených papírů zaměstnavatele. Podle něho zaměstnanci nabývají akcie zaměstnavatelovy společnosti obvykle za příspěví zaměstnavatele do fondu zaměstnanců. V nepříspěvkovém programu ESOP zaměstnavatel poskytuje své akcie trustu a dostává rabat z řádné tržní hodnoty takové akcie. Zaměstnanec obvykle má z cených papírů zisk teprve poté, co jsou prodány, poté, co sám zaměstnanec odešel do důchodu nebo přestal vykonávat zaměstnání. Společnostem s takovým systémem zaměstnančeské účasti je přiznán zvláštní daňový režim. *Viz také Profit-sharing plan.*

Employer. Zaměstnavatel. Ten, kdo užívá práce jiného; ten, pro něhož zaměstnanci vykonávají práci a kdo jim za ni poskytuje mzdu. Korelativní výraz k výrazu „zaměstnanec“ (employee). *Viz také Master. Srovnej Independent contractor.*

Employers' liability acts. Zákony upravující odpovědnost zaměstnavatele za škodu způsobenou zaměstnanci. Zákony (např. Federal Employer's Liability Act; Worker's Compensation Acts), jimiž jsou definovány a vymezeny podmínky a rozsah odpovědnosti státních a soukromých zaměstnavatelů za újmu (za výplatu náhrady za újmu) na zdraví svých zaměstnanců, pokud vznikla při výkonu pracovní činnosti. Těmito zákony se ruší normy ekvity, podle nichž zaměstnavatel neodpovídá za újmu na zdraví způsobenou přestupkem nebo opomenutím spoluzaměstnance a také procesní normy, týkající se obhajoby založené na spoluzavinění poškozeného z nedbalosti a předpokládaném riziku. *Viz také Federal Employer's Liability Act; Insurance; Worker's Compensation Acts.*

Employment. Zaměstnání. Zaměstnávat nebo být zaměstnán; to, co zaměstnává; to, co zabírá čas nebo pozornost; také povolání, profese, živnost, funkce nebo zaneprázdněnost. Hinton v. Columbia River Packers' Ass'n, C.C.A. Or., 117 F.2d 310. Zahrnuje pracovní činnost a přiměřený čas a přiměřenou vzdálenost potřebné k přemístění se na místo výkonu práce a zpět. California Casualty Indemnity Exchange v. Industrial Accident Commission, 21 Cal.2d 751, 135 P.2d 158, 161. Činnost, při níž jeden zaměstnává druhého nebo je sám zaměstnáván; obyčejně každodenně. *Viz také Casual employment; Course of employment; Seasonal employment.*

Discrimination. *Viz Discrimination; Disparate treatment.*

Employment agency. Zprostředkovatelna práce. Obchodní podnik spravovaný fyzickou nebo právnickou osobou, poskytující za úplatu zaměstnání jiným osobám a najímající zaměstnance pro zaměstnavatele. Poplatek za zprostředkování hradí podle znění úmluvy buď zaměstnavatel nebo zaměstnanec. *Viz také Finder.*

Employment at will. Zaměstnání podle vůle stran. Princip, podle kterého, pokud výslovně dohoda nestanoví jinak, mohou jak zaměstnavatel, tak zaměstnanec ukončit kdykoliv a z libovolného důvodu vzájemně závazky. *Berry v. Doctor's Health Facilities, Tex. App.—Dallas, 715 S.W.2d 60, 61.* Taková pracovní dohoda se neuzavírá na dobu určitou, a tudíž může být ukončena z rozhodnutí jak zaměstnavatele, tak zaměstnance buď s uvedením důvodů nebo bez nich. *Criscione v. Sears, Roebuck and Co., 66 Ill. App.3d 664, 23 Ill. Dec. 455, 384 N.E.2d 91, 95.* Viz také *Whistle blower acts; Wrongful discharge.*

Employment contract. Pracovní smlouva. Ústní nebo písemná dohoda mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, kterou se stanoví obsah a podmínky výkonu pracovní činnosti.

Emporium. Tržiště. Hlavní obchodní středisko pro obchod ve velkém se zbožím dováženým po moři. Výrazu se někdy používá k označení přístavů, ale správně znamená pouze místo v přístavním městě, vyhrazené pro takový obchod.

Empower. Zmocnit. Udělení pravomoci na rozdíl od vydání příkazu k jejímu výkonu. In re *Whiteman's Will, 268 App. Div. 591, 52 N.Y.S.2d 723, 725.* Viz *Power.*

Empresarios. V mexickém právu zakladatelé nebo majitelé rozsáhlých podniků podporovaných státem udělením koncesí nebo monopolistických dotací; zejména osoby, kterým se poskytuje rozsáhlý úvěr na půdu za zásluhy o to, že přivedly zpět do vlasti emigranty a organizovaly jejich usazení v zemědělských osadách. Zásluhy byly přiznávány s ohledem na potřebu růstu populace a zdrojů potravin ve státě. *U.S. v. Maxwell Land-Grant Co., 121 U.S. 325, 7 S. Ct. 1015, 30 L. Ed. 949.*

Empréstido. Ve španělském právu půjčka. Předmět zápůjčený na žádost vypůjčovatelle.

Emptio. V římském a kontinentálním právu koupě; nabytí věci koupí.

Emptio bonorum. Druh nuceného převodu vlastnictví ve prospěch věřitelů; veřejný prodej nemovitosti insolventního dlužníka, jímž nabyvatel převzal všechn jeho majetek, všechna jeho práva a nároky a odpovědnost za dluhy a závazky do výše stanovené před převodem.

Emptio et venditio. Koupě a prodej; někdy přepisováno jako „*emtion and vendition*“. V římském právu označení kupní smlouvy. Někdy se vyskytuje jako složené slovo *emptio-venditio*.

Emptio rei speratae. Koupě věci očekávané. Koupě v naději na nejistý budoucí zisk; koupě ještě neexistující věci nebo věci, která ještě není v držbě prodávajícího, jako je vhozená rybářská síť nebo zaseté obilí, a jejíž cena závisí na skutečném zisku. Na druhé straně, jestliže je cena pevně stanovena a nemá být pohyblivá, ale má být zaplacená bez ohledu na vyšší nebo nižší zisk, jde o *emptio spei* — o koupi naděje.

Emptor. Lat. Kupec, kupující. Používáno ve rčení „*caveat emptor*“ — at se má kupec na pozoru; tzn. ten, kdo kupuje věc, si dává pozor a podstupuje riziko z koupě. Viz *Caveat emptor.*

Emptor emit quam minimo potest, venditor vendit quam maximo potest. Kupující kupuje za nejnižší možnou cenu; prodávající prodává za nejvyšší možnou cenu.

Empty chair doctrine. Domněnka prázdné svědecké lavice. Podle této právní fikce soudce může porotcům dát poučení, že mohou usuzovat podle nemožnosti jedné strany sporu z blížie nevysvětlených důvodů předložit svědectví osoby, která by svědčila v její prospěch, takže jestliže by býval svědek zasedl na prázdnou lavici, svědčil by v neprospěch dotčené strany sporu. *Myles v. Women and Infants Hosp. of Rhode Island, R.I., 504 A.2d 452, 454.*

Emtio. V římském právu koupě. Přepis se vyskytuje v Digestech a justiniánském Kodexu. Viz *Emptio.*

Emtor. V římském právu kupec, kupující.

Emtrix. V římském právu kupující žena.

Enable. Zmocnit k nějakému úkonu; umožnit. V případě nezpůsobivosti osoby jednat s jinou osobou si termín „zmocnit“ zachovává svůj původní význam „odstranit nezpůsobivost“; nejde o nedobrovolné udělení právní moci proti zmocněnci.

Enabling Act. Viz *Enabling statute.*

Enabling clause. Zmocňující ustanovení. Část zákona nebo ústavy, kterou se státním zaměstnancům svěřují pravomocce a kompetence k provedení zákonné normy i s použitím donucení. Viz *Enacting clause; Enforcement powers.*

Enabling power. Pověření. Zmocnitel, jenž je vlastníkem nemovitosti, pověří druhého, kdo k ní nemá žádné oprávnění, stanovit úroky z užívání s účinností danou pověřením. Pověřenec by bez takového zmocnění nemohl úroky stanovit. Viz také *Power of appointment.*

Enabling statute. Zmocňovací zákon. Zákon, na jehož základě jsou fyzické nebo právnické osoby, nebo pověřené orgány zmocněny činit to, co by před účinností takového zákona činit nemohly. Jde o zákony, které svěřují daným subjektům nové pravomoci. Viz také *Enabling clause.*

Na základě zákona anglického panovníka Jindřicha VIII. (Act of Henry VIII, c. 28) držitelé nemovitostí, jež mohla být postoupena pouze přímým dědicům, manželé, kteří vykonávali práva svých manželk, a další osoby, byli zmocněni pronajmout takovou nemovitost na dobu svého života nebo na 21 let, což před vydáním zákona nebylo možné. 2 Bl. Comm. 319.

Enach. V saském právu zadostičinění za spáchaný zločin; náhrada za zaviněnou škodu.

Enact. Stanovit zákonem; provést nebo uskutečnit; nařídit. Uvozuující fráze zákona je „*Be it enacted*“ — *Necht' je zákonem.* Viz také *Enacting clause.*

Enacting clause. Úvodní ustanovení zákona, v němž je uveden orgán, z jehož pravomoci vydání zákona vyplývá. Ta část zákona, v níž se prohlašuje, že zákon je vydán, a v níž je právní norma prohlášena za zákon přijatý řádným legislativním postupem a vydaný orgánem k tomu zmocněným. Uvozuovací klauzule mohou být různé, jako např. „*Necht' je zákonem z rozhodnutím lidu státu Illinois, zastoupeného v lidovém shromáždění*“, „*Necht' je zákonem ze společného rozhodnutí Senátu a Sněmovny reprezentantů Spojených států amerických*“, „*Lidová sněmovna se usnesla*“ a pod. Viz také *Enabling clause; Preamble.*

Enactment. Zákonodárný proces. Způsob nebo postup, jakým se v zákonodárném sboru z návrhů zákona stávají zákony.

Enajenati6n. Ve španělském a mexickém právu zcizení; převod vlastnictví. Úkon, jímž se vlastnictví k věci na základě právního nároku na zisk převádí jako darování; nebo z důvodu obtížnosti jako prodej nebo směna. V širším významu výraz znamená také emfyteutickou smlouvu, zástavu, jistotu a dokonce i zřízení služebnosti na nemovitosti.

En arere. V minulosti.

En autre droit. Podle práva druhé strany. Viz také *Autre droit.*

En banc. Fr. pr. Zasedání soudu v plénu. Týká se zasedání, jehož se zúčastní všichni členové soudu a kdy je rozhodnutí přijímáno všemi soudci a nikoli jen stanoveným kvorem. V některých státech je obvyklé, že soud má více členů než je třeba k jednání o odvolání. Ve Spojených státech obvodové odvolací soudy (Circuit Courts of Appeal) obvykle zasedají v senátech, ale ve věcech zvláště důležitých lze senátní zasedání rozšířit o větší počet soudců. Tomu se říká, že soudci zasedají v plénu (*en banc*). Viz *Fed. R. App. P. 35.* Stejně tak, v daňových věcech u daňového soudu ve Spojených státech bude spory projednávat a rozhodovat sám soudce. Avšak pokud půjde o spor z právního hlediska neobvyklý nebo o otázku širokého dopadu, případ bude projednáván a rozhodnut celým sborem soudců na zasedání *en banc*. Zasedání odvolacího soudu, jehož se účastní takový počet ze všech soudců, jakého je třeba k naplnění usnášení schopné většiny, které se tím liší od zasedání soudu o jednom soudci nebo od zasedání soudu v senátu.

En bloc. Jako celek; v celku.

Enbrever. Fr.pr.Napsat ve zkráceném znění; zkrátit, v zastaralé podobě *imbreviate*; zaznamenat do soupisu.

En brevet. Ve francouzském právu notářská listina vydaná notářem v prvopise. Listina sepsaná notářem, jejíž druhopis nebyl notářem ověřen.

Enceinte. Těhotná. Viz *Pregnancy.*

Encheson. Hlavní důvod. Nutnost, příčina nebo důvod, pro který se všechno čini.

Enclose. Viz *Inclose.*

Enclosure. Viz *Inclosure.*

Encomienda. Ve španělském právu, z rozhodnutí krále, přidělení soukromým osobám určité části území ve španělských koloniích, včetně práva mít stanovený počet domorodých obyvatel, na základě feudálního udělení čestného uznání. Také královské uznání výsad vojenským řádům Španělska.

Encourage. V trestním právu podněcovat; pobízet k činu; povzbuzovat; dodávat odvahu; podněcovat sebe-důvěru; dodávat sebejistotu; pomáhat; podporovat; radit. Viz *Aid and abet.*

Encroachment. Porušit právo jiného. Neoprávněně vstoupit nebo zasahovat do majetkových nebo jiných práv druhé osoby; zasahovat do cizích práv nebo rušit něčí práva. Neoprávněně získat cizí pozemek, majetek nebo pravomoc. Neoprávněně vniknout na cizí pozemek, do cizího domu nebo přisvojit si cizí pravomoci.

Encroachment. Neoprávněně zasahování do cizích práv. Neoprávněný zásah do užívání dálnice nebo splavné řeky, např. zátarasem. *Hartford Elec. Light Co. v. Water Resources Commission, 162 Conn. 89, 291 A.2d 721, 730.* Neoprávněným rušením cizích práv na

ulici nebo dálnici je i pevný zátaras, jako je zed' nebo plot, jenž neoprávněně zasahuje do dálnice nebo ji zabírá, případně uzavírá její část a zužuje ji, aniž by ji zcela uzavřel pro veřejnou dopravu.

Podle práva služebností o neoprávněný zásah do cizích práv jde i tehdy, jestliže vlastník služebnosti změnil panující právo tak, že zatíží služebnost novými omezeními nebo břemeny.

Encumbrance. Zatížení nemovitosti. Právo cizí osoby k pozemku nebo jeho finanční zatížení. Může spočívat ve zmenšení hodnoty pozemku nebo také vést k převodu vlastnictví k nemovitosti. *Knudson v. Weeks, D. C. Okl., 394 F. Supp. 963, 976.* Právní nárok, retenční právo, břemeno nebo závazek vztahující se k nemovitosti; např. hypotéka; soudní zajištění; faktické zajištění; pacht; zajištění pohledávky; služebnost nebo právo cesty; zvýšené nebo nesplacené daně. Jmění je zatíženno, jestliže se k němu váží pohledávky.

Zatímco „*encumbrance*“ se obvykle váže k nemovitosti, strana kupující movité věci je chráněna proti neznámým zatížením právní domněnkou slibu prodávajícího, že předmět koupě je v jeho vlastnictví (*warranty of title*). *U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník) § 2—312.*

Encumbrancer. Hypoteční věřitel; osoba mající právní nárok k cizímu majetku.

End. Cíl; záměr; výsledek; účel; konec. Všechno je interpretováno podle vlastního účelu.

Endeavor. Snažit se. Vyvíjet tělesnou a duševní námahu k dosažení cíle. Systematické a trvalé úsilí. *Thompson v. Corbin, Tex. Civ. App., 137 S.W.2d 157, 159.* Tak, jak je pojem používán v zákonných ustanoveních o podvodné snaze ovlivnit, narušovat nebo mařit řádný výkon spravedlnosti, znamená pokus o spáchání nezákonného činu, jehož provádění má zákon zamezit. *U.S. v. Silverman, C. A. Fla., 745 F.2d 1386, 1393.*

En déclaration de simulation. Druh žaloby používané v Louisianě. Jejím cílem je výrok soudu o nulitní a simulované smlouvě, odněti neoprávněného vlastnického titulu a vrácení prodané věci do vlastnictví pravého majitele.

En demeure. V prodlení. Používá se v Louisianě k označení dlužníka, který na požádání nesplatí dluh tak, jak to vyplývá z jeho závazku.

Endenzie, or endenizen. Osvobodit.

End lines. Mezní čáry. V horním právu hraniční čáry přiděleného dílce půdy, které označují jeho výměr podle kratších rozměrů protínajících nerostnou žílu. „*Podélné čáry*“ (*side lines*) jsou ty, jež označují delší rozměry a které sledují nerostnou žílu po její délce. Týká-li se práva vlastníka nerostné žíly a celý pozemek leží příčně k nerostné žíle a nesleduje její směr, mezní čáry se stávají podélnými čarami a naopak.

Endocarditis. Endokarditida. Zánět srdeční chlopně.

End of will. Závěr závěti. Ustanovení závěti, jimiž končí její dispozitivní část. In re *Coyne's Estate, 349 Pa. 331, 37 A.2d 509, 510.* Po závěru obvykle následuje ověření závěti.

Endorsement. Viz *Indorsement.*

Endorsee. Viz *Indorsee.*

Endorser. Viz *Indorser.*

Endow. Dotovat. Obdarovat; věnovat; založit nadaci.

Endowment. Dotace, nadace. Obvykle obdarování instituce, jako např. obdarování nemocnice pro účely vědeckého lékařského výzkumu penězi nebo jiným majetkem. Založení nadace nebo trvalá finanční podpora veřejné instituce, charitativní organizace, vysoké školy apod. Uložení peněz do trvalého fondu, z jehož úroků jsou hrazeny náklady na organizování uvedené činnosti. In re Hendricks' Will, 1 Misc.2d 904, 148 N.Y.S.2d 245, 253.

Poskytnutí věna; určení vdovského podílu. 2 Bl. Comm. 135.

Endowment insurance. Viz Insurance.

Endowment policy. Viz Policy of insurance (Endowment policy).

Endurance. Vytrvalost. Schopnost odolat; setrvalost; snést nebo snášet utrpení. Vytrvat nebo mít sílu vytrvat a nedat se odradit i přes bolest, strádání nebo nesnáze. Trpění; nad míru snesitelnost. State ex rel. Adams v. Crowder, 46 N.M. 20, 120 P.2d 428, 431.

Enelow-Ettelson Rule. Procesní norma, podle níž nařízení, kterým se ponechává rozhodnutí o obhajobě podle práva ekvity neuzavřená, je příkazem napadnutelným podle statutárního práva předtím, než došlo ke sloučení obou procesních systémů (tj. statutárního a ekvity). Dias v. Bank of Hawaii, C. A. Hawaii, 764 F.2d 1292, 1294.

Enemy. Nepřítel; např. vojenský nepřítel.

Enemy alien. Příslušník nepřátelského státu. Cizinec bydlící nebo pobývajíc na území státu, válčícího se státem, jehož je příslušníkem. Občané nepřátelského státu mohou být internováni nebo omezeni ve svých právech.

Enemy belligerent. Válčící nepřítel. Občané, kteří jsou přidružení k armádě nepřátelského státu a jejichž vstup do Spojených států amerických je motivován nepřátelskou činností. Ex parte Quirin, App. D. C., 317 U.S. 1, 63 S. Ct. 2, 15, 87 L. Ed.3.

Enemy's property. Majetek sloužící nepřátelským cílům. Podle mezinárodního práva a zejména podle rozhodování námořních válečných soudů pojem označuje majetek, jenž slouží nebo jehož se používá v nezákonném styku s nepřítelem státu. Nezáleží na tom, zda majetek patří spojenci nebo občanu. Majetek je takto označen jako předmět nezákonného obchodu a nepřátelského určení se všemi trestněprávními důsledky.

Public enemy. Nepřítel státu. Stát, jenž je ve válce se Spojenými státy americkými; také každý občan nebo příslušník takového státu. Pojem však obecně nezahrnuje lupiče, zloděje, jednotlivé výtržníky nebo zločnické skupiny. Pojem nabyt v novinářské terminologii a obecném jazyce širšího významu a označuje obecně známého pachatele trestných činů, zvláště toho, jenž je více méně nedotčen řádným trestním řízením, nebo obecně známý sociální, zdravotní nebo ekonomický jev či problém, který se dotýká široké veřejnosti a jež je obtížné zdolat nebo kontrolovat.

Energy, Department of. Ministerstvo energetiky. Ministerstvo zpracovává komplexní a vyvážený celostátní energetický program prostřednictvím koordinační a správní činnosti federální vlády v oblasti energetiky.

Odpovídá za výzkum, vývoj a předvádění energetické technologie; za marketing federální energetiky; za úsporu energie; za program výzkumu a vývoje nukleárních zbraní; za regulaci výroby a užití energie; za přiděl a oceňování energie; za ústřední sběr energetických dat a za programovou analýzu.

En eschange il covient que les estates soient egales. Dojde-li ke směně, je žádoucí, aby majetková práva byla rovnocenná.

En fait. Fr. Ve skutečnosti; opravdu; skutečně.

Enfeoff. Udělit léno. Darovat zůstavitelná majetková práva jinému. Viz Feoffment.

Enfeoffment. Udělení vysokého státního úřadu nebo léna; také listina, kterou se osobě udělují vlastnická práva (resp. právo držby).

Enforce. Uplatnit; uvést v platnost; vykonat; provést určitý zákon, vykonat soudní příkaz nebo rozhodnutí nebo vymáhat zaplacení dluhu nebo pokuty; vynutit si poslušnost. Viz např. Attachment; Execution; Garnishment.

Enforcement. Uvedení v platnost, např. zákona; provedení zákona i s použitím státního donucení; výkon mandátu nebo příkazu. Viz také Enforcement powers.

Enforcement of Foreign Judgments Act. Zákon o uznání platnosti soudních rozhodnutí jednoho státu USA na území jiného státu. Jeden ze společných zákonů přijatých několika státy USA, který držitelé rozhodnutí vydaného soudem jiného státu přiznává v zásadě stejná práva na výkon rozhodnutí jako držitelé rozhodnutí soudu vlastního státu. Zákon vymezuje pojem „rozhodnutí jiného státu“ (foreign judgment) jako rozsudek, usnesení nebo příkaz soudu Spojených států nebo jiného soudu, jenž má ústavní pravomoc vydávat soudní rozhodnutí v daném státě. Viz také Full faith and credit clause.

Enforcement powers. Pravomoc Kongresu USA vydávat prováděcí zákony k některým ústavním dodatkům. Zvláštní ustanovení XIII., XIV., XV., XIX., XXIII., XXIV. a XXVI. dodatku k Ústavě USA zmocňují Kongres přijímat k těmto ústavním dodatkům prováděcí zákony.

Enfranchisement. Osvobození (např. z otroctví); udělení občanských práv nebo svobod; poskytnutí výsad nebo svobody nebo politických práv nebo práva samosprávy. Přiznání hlasovacího práva skupinám osob, jež takové právo neměly. Viz také Franchise.

Enfranchisement of copyholds. V anglickém právu převod nájmu na vlastnickou držbu nemovitosti. Jde buď o přechod vlastnických práv majitele půdy na nájemníka nebo o vzdání se panských a jiných práv, čímž se zrušilo jak právo dědit nemovitost podle zvykového práva, tak i oprávnění a privilegia vázaná k nájemní půdě.

Engage. Zaměstnat; zúčastnit se; angažovat se.

Engaged in commerce. Být zaměstnán v obchodu. Ve smyslu zákona o spravedlivých pracovních podmínkách (Fair Labor Standards Act) a federálního zákona o odpovědnosti zaměstnavatelů (Federal Employers' Liability Act), „být zaměstnán v obchodu“ znamená, že zaměstnanec musí skutečně být zaměstnán provozováním obchodu nebo že služby, jež zaměstnanec poskytuje, se úzce váží k obchodní činnosti tak, že pro všechny praktické účely tvoří její podstatnou část a není

pouze oddělenou místní činností. McLeod v. Threlkeld, Tex., 319 U.S. 491, 63 S. Ct. 1248, 1251, 1252, 87 L. Ed. 1538; Boutell v. Walling, C.C.A. Mich., 148 F.2d 329, 331. Viz také Commerce.

Engaged in employment. Být zaměstnán. Poskytovat služby jako a ve smyslu zaměstnání. Jde o širší význam než být pouze najat pro výkon práce. Walling v. Consumers Co., C.C.A. Ill., 149 F.2d 626, 629.

Engagement. Závazek. Smlouva nebo dohoda o vzájemném splnění slibu; např. zasnoubení.

Engagement to marry. Zasnoubení. Slib nebo závazek muže vzít si za manželku jmenovanou ženu. Porušení závazku mohlo v mnoha právních řádech formálně být předmětem soudní žaloby. V dnešní době se takové žaloby vyskytují zřídka a v mnoha státech nejsou ani právním řádem upraveny. Těmto žalobám se říká žaloby útěchy (heart balm suits). Viz Heart balm statutes.

Engender. Způsobit, zavdat příčinu, vyvolat, podnítit.

Engleshire. Důkazní prostředek zakotvený v zákoně dánského krále Kanuta, podle něhož měly být potrestány stovky lidí nebo celé město za to, že byl zavražděn muž, a neprokázalo se, že to byl Angličan. Zákon měl chránit Dány a zachovat jejich populaci.

En gros. Francouzsky vcelku; ve velkém.

Engrossment. Vyhotovení čistopisu. Zhotovení konečné verze usnesení nebo předlohy zákona před závěrečným hlasováním v zákonodárném sboru. Skupování nebo schraňování zboží za účelem monopolizace, a tudíž jeho prodeje za vyšší cenu; tj. ovládnout trh skoupením zboží. Příprava listiny k vyhotovení.

Enhanced. Zvýšený; např. hodnotou, cenou nebo přitažlivostí. Termín v neodborném významu je synonymem pro „zvětšený“ a zahrnuje jakýkoliv nárůst hodnoty nehledě na původ a vznik.

Enheritance. Ve francouzských zákonech Inheritance.

Enitia pars. Podíl nejstaršího z podílníků. Pojem anglického práva vyjadřující část nebo podíl na dědictví patřící staršímu dědici za podmínek svobodné volby podílů. První volba (*primer election*) patří nejstaršímu dědici.

Enitia pars semper praeferenda est propter privilegium aetatis. Podíl starší sestry má vždy přednost z důvodu privilegia věku.

Enjoin. Nařídít; přikázat; poručit. Vydat soudní příkaz, aby osoba upustila od určitého jednání, aby se jednání zdržela nebo aby jednání neuskutečnila. Viz Injunction; Restraining order.

Enjoy. Mít, držet a požívat; zabrat nebo mít užitek z něčeho.

Enjoyment. Výkon práva; nabytí a užívání práva, výsady nebo nehmotných dědičných práv. Pohodlí, útěcha, spokojenost, ulehčení, blaho, potěšení a uspokojení. Zahrnuje také právo užívat a požívat vlastnictví, právo k věci a účel, k němuž je věc určena. Také právo na zisk a příjem z majetku. In re Lafayette Houses, City of New York, 220 N.Y.S.2d 109, 112.

Adverse enjoyment. Konkuruující výkon práva. Držba nebo výkon služebnosti při uplatňování nároku proti vlastníku pozemku, na němž je služebnost zřízena.

Quiet enjoyment. Uzavření smlouvy; Viz Covenant.

En juicio. Španělsky, soudně; u soudu; v soudní žalobě.

Enlarge. Rozšířit; zvětšit; prodloužit lhůtu; udělit delší lhůtu. Také propustit na svobodu toho, kdo byl vězněn, nebo na koho byla uvalena vazba.

Enlargement of time. Prodloužit lhůtu k provedení úkonu, k němuž byla lhůta vymezena rozsudkem nebo příkazem soudu. Viz, např. Fed. R. Civil P. 6(b).

Enlarge l'estate. Druh nájemní smlouvy, která nabývá platnosti rozšířením majetkových práv a spočívá v postoupení práv k majetku určitému nájemci; jestliže existuje dlouhodobý nebo doživotní nájemce, který je nájemcem zůstatkové nemovitosti z dědictví a který se vzdá svých práv k nemovitosti ve prospěch určitého nájemce a jeho dědiců, je nemovitost (statek) v plném vlastnictví nájemce.

Enlarging. Rozrůstající, rozšiřující nebo komplexní.

Enlistment. Dobrovolný vstup do armády nikoli jako důstojník. „Dobrovolník“ (enlistee) se z vlastní vůle podrobuje pravomocem vojenských orgánů na základě své přihlášky, zatímco „odvedenec“ (inductee) nikoliv. Even v. Clifford, D. C. Cal., 287 F. Supp. 334, 338.

En masse. Fr. Hromadně; vcelku; ve velkém.

En mort mayne. Fr. pr. V mrtvé ruce (in mortua manu — majetek, jež nelze zcizit).

Enoc Arden doctrine. Právní domněnka úmrtí jednoho z manželů. Domněnka se uplatní tehdy, kdy jeden z manželů opustí druhého za takových okolností a na takovou dobu, že pozůstalý manžel se domnívá, že již nežije a následkem toho uzavře další sňatek, aby později shledal, že první manžel se vrátil. Ve většině amerických států se obecně má za to, že pozůstalý manžel se má pojistit rozvodem předtím, než znovu uzavře sňatek.

Enormia. Ve středověké právní a procesní praxi označení pro nezákonné a nespravedlivé jednání; krivda. Et alia enormia, a jiné krivdy. Tato věta se běžně vyskytuje ve středověkých soudních rozsudcích a prohlášeních o porušení cizích práv.

Enormous. Zhoršený, přitěžující; nadměrně rozsáhlý. V některých starých knihách psáno „enormious“. Enormious vyjadřuje, že jednání je bez pravidel nebo že je protiprávní.

En owel main. Fr.pr. Rovnou rukou. Termín „owel“ se vyskytuje také ve větě „owelty of partition“ (rovná dělba).

Enpleet. Starobylý výraz pro implead (soudně stíhat).

Enquête or enquest. Vyšetřování. V kanonickém právu výslech svědků před pravomocným soudcem nebo soudem, vedený v písemné formě, za účelem shromáždění svědectví pro hlavní soudní líčení.

En recouvrement. Fr. Ve francouzském právu termín k označení skutečnosti, že převod rubopisem (indosace) neznamená převod majetku na směnce, ale pouze zakládá právo této osoby k úhradě směnečné hodnoty.

Enrégistrement. Ve francouzském právu registrace. Formální úkon spočívající v zapsání do rejstříku, který je zvlášť veden pro účely státních orgánů; soubor právních listin a dokumentů. Současně se zápisem do rejstříku soudní úředník opatří listinu datem registrace a na stejné straně i úředním kolmekem.

Enroll. Zaregistrovat; zapsat; zanést do soudních záznamů; přepsat.

Enrolled. Zaregistrovaný; zapsaný. Obecně termíny „registrovaný“ (registred) a „zapsaný“ (enrolled) se používají odděleně pro úřední zápis dvou typů lodí; registrace je pro uvedení státní příslušnosti mezinárodních obchodních lodí a zápis pro vnitřní státní evidenci lodí provozujících pobřežní nebo vnitřní obchod či dopravu. R. C. Craig Ltd. v. Ships of the Sea Inc., D. C. Ga., 401 F. Supp. 1051, 1056.

Enrolled bill. Schválený návrh zákona. Konečná verze zákona nebo společného usnesení přijatá oběma komorami zákonodárného sboru, která je připravena k podpisu. V legislativní praxi návrh zákona, jenž byl řádně předložen, schválen v obou sněmovnách, podepsán jejich předsedy, potvrzen guvernérem (nebo prezidentem) a zaregistrován státním tajemníkem.

Enrolled bill rule. Zásada zaregistrovaného zákona, podle níž se nezvratně předpokládá, že zákon, tak jak byl předložen a ověřen státním tajemníkem, je přesným zněním zákona schváleného zákonodárným sborem a soud nesmí upravovat znění zveřejněného zákona. Nueces County v. King, Tex. Civ. App., 350 S.W.2d 385, 387. Podle této zásady, jestliže je jednou hlasování o přijetí zákona potvrzeno právní normou a je skončeno, je příliš pozdě na to, aby byly zpochybněny postupy nebo zákonodárné procedury, na jejichž základě byl návrh předložen k hlasování.

Enrollment. Právní úkon zapsání, registrace nebo zanesení do záznamu.

Enrollment of vessels. Zapsání lodí do rejstříku a osvědčení o provozování pobřežní nebo vnitrozemské plavby; liší se od „registrace“, která je vyhrazena pro lodě provozující mezinárodní obchod.

En route. Fr. Cestou; ve směru plavby nebo cesty; ve směru přepravy.

Enschedule. Zanést do seznamu, účtu nebo listiny.

Enseal. Zapečetit. Termínu *ensealing* se stále ještě používá jako oficiálního označení pro notářský převod majetkových práv.

Enserver. Fr.pr. Podřídit službě nebo uvrhnout do nevolnictví.

Ens legis. Lat. Právní osoba; osoba, která není fyzická. Označení obchodních společností, jejichž existence je zcela odvozena z práva.

Ensue. Následovat; postupně vyplýnout nebo nastat po sledu událostí.

Entail, v. Odkázat majetek jako fideikomis. Určit nebo omezit dědictví k nemovitosti; zřídit estate tail (viz heslo).

Entail, n. Statek postoupený pouze potomkům nebo pouze některým z nich a nikoli všem dědicům.

Break or bar an entail. Zrušit nebo vyloučit právní omezení k dědění nemovitosti a svolit k jejímu rozdělení mezi všechny dědice. Dříve k takovému zrušení došlo splacením odstupného nebo společným vyrovnáním, později smlouvou mezi držitelem právního titulu k majetku a dalším dědicem.

Quasi entail. Označení majetkového práva k nemovitosti uděleného *pour autre vie* (pro další život) nikoli vazalu a jeho dědicům, ale vazalu a pouze jeho dědicům v přímé linii; udělení takového právního titulu není zcela právní titul estate tail (viz heslo) (neboť zákon *De Donis* se uplatní pouze v případě, že

nemovitost je pozůstalostí), ale ještě má povahu estate tail, neboť bude postoupen přímému potomku jako zvláštnímu držiteli majetku ještě za života postupujícího vlastníka (*cestui que vie*), a to stejným způsobem, jako by byla postoupena stejná pozůstalost, pokud by její převod byl omezen na postupníka a jeho potomky v přímé linii.

Entailed. Určen nebo omezen na jistý okruh dědiců.

Entailed money. Peníze, které mají být investovány do nemovitostí, na niž se váže omezení dědicích titulů.

Entailment. Redukce a zásah do obvyklých norem, týkajících se postoupení práv dědění; omezení a postup, jímž má být majetek děděn odlišně od způsobu, jakým by bylo dědění realizováno, kdyby původce omezení, postupitel nebo zůstavitel závěti byli srozuměni s tím, že estate (majetkové právo) má být postoupeno obvyklou a generelní cesí dědicům ze zákona a podle zákonného vymezení dědicé posloupnosti.

Entencion. Ve středověkém anglickém právu bod obžaloby nebo udání.

Entendement. Význam. Zastaralá forma pro *intendment*, převzatá přímo z francouzštiny, používaná pro označení skutečného významu slova nebo věty; tj. výklad nebo smysl právní normy.

Enter. Být součástí něčeho; stát se součástí nebo podílet se; proniknout; účastnit se nebo splýnout tak, jak se smísí cín ve slitině cínu a olova. Bedford v. Colorado Fuel & Iron Corporation, 102 Colo. 538, 81 P.2d 752, 755. Vstoupit nebo vejít; nastoupit nebo zahájit; přihlásit se nebo být přijat. Hancock v. State, Tex. Cr. App., 363 S.W.2d 273, 275.

Podle práva nemovitostí faktické ujednání se pozemku za účelem jeho nabytí do vlastnictví. Podle zákonně dikce ujednání se nemovitosti předchází nabytí vlastnictví, ale v běžné mluvě obě fáze splýnuly. Viz Entry.

Předložit soudu v řádné a předepsané formě, obvykle písemně; podání nebo záznam do spisu; dostavit se k soudu jako strana sporu, zapsat rozsudek. V tomto významu je termín „enter“ téměř ekvivalentní s termínem úřední zápis, jak v plné, tak i ve zkrácené podobě. Viz Appearance; Docket; Entering judgements; Entry.

Enterceur. Fr. pr. Strana vznášející nárok na zboží; ten, kdo zboží odevzdal do rukou třetí osoby.

Entering. Obecně synonymum pro „zapsání“. In re Labb, D.C.N.Y., 42 F. Supp. 542, 544.

Entering judgments. Úřední zápis soudních rozsudků do sbírky soudních rozhodnutí nebo do soudních rejstříků (*např.* civilního rejstříku), jenž je podmínkou pro podání odvolání nebo žaloby proti rozsudku. Zápis rozsudku je úředním úkonem prováděným soudním zmocněncem, jehož prostřednictvím je vedena evidence soudních rozhodnutí. Knox v. Long, 152 Tex. 291, 257 S.W.2d 289, 291. Podle některých zákonů nebo jednacích řádů soudů zápis spočívá pouze v založení rozsudku u soudního zmocněnce, zatímco podle jiných zápis spočívá v jeho záznamu do soudního rejstříku nebo do sbírky soudních rozhodnutí. Fed. R. Civil P. 55, 58, 79.

„Zápis“ (entry) rozsudku spočívá v jeho zanesení do sbírky soudních rozhodnutí. Před jeho úředním zanesením nelze žádný záznam do sbírky provést. Wilson v. Los Angeles County Emp. Ass'n, 127 Cal. App.2d 285, 273 P.2d 824, 828.

Zápis (entry) rozsudku se liší od vynesení (rendition) rozsudku. „Vynesení“ rozsudku je soudním úkonem, jímž se pronáší rozhodnutí soudu o skutečnostech, jež byly předmětem sporného řízení. „Zápis“ je úkonem soudního zmocněnce, který spočívá v zanesení konečného rozhodnutí soudem ve věci do soudního rejstříku; poskytuje tak vnější a nespornou evidenci o vynesených rozsudcích a je současně archivním dokumentem o rozhodování soudem.

Enterprise. Podnik nebo podnikání. William Buchanan Foundation v. Shepperd, Tex. Civ. App., 283 S.W.2d 325, 333.

Tak jak je pojem vymezen zákonem na ochranu proti vydírání (RICO), jde o fyzickou osobu, o společnost s ručením omezeným, akciovou společnost, sdružení nebo o jinou právní osobu a o jakoukoliv skupinu nebo společenství jednotlivých osob nekonstituovaných jako právnické osoby. 18 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA), 1961(4). Navíc musí jít o organizaci trvalého charakteru a o organizaci oddělenou od typu činnosti, ve které podniká. Town of Kearny v. Hudson Meadows Urban Renewal Corp., D.C.N.J., 648 F. Supp. 1412, 1416. Viz také RICO laws.

Podle zákona o spravedlivých pracovních podmínkách (Fair Labor Standards Act) „podnik“ je charakterizován koordinovanou činností, sjednoceným řízením nebo společnou kontrolou a společným podnikatelským zájmem. Brennan v. Arnheim & Neely, Inc., U. S. Pa., 410 U.S. 512, 93 S. Ct. 1138, 1142, 35 L. Ed.2d 463. Viz 29 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 203(r).

Viz také Common enterprise; Joint venture.

Enterprise liability. Odpovědnost podnikatele za škodu na zboží. Takovou odpovědnost má každý, kdo zhotoví nebo vyrobí výrobek, který způsobí škodu na zdraví spotřebiteli nebo ho jinak poškodí. Odpovědnost je rozdělena mezi všechny, kteří se podíleli na zhotovení výrobku podle podílu účasti každého z nich na trhu výrobku. Liability—Namn v. Charles E. Frosst & Co. Inc., 178 N. J. Super. 19, 427 A.2d 1121, 1129. Tato teorie (také známá jako teorie „široké odpovědnosti průmyslu“ — industry wide liability) přenáší odpovědnost za způsobenou škodu na výrobce, s ohledem na koordinaci činnosti výrobců prostřednictvím jejich odborových svazů nebo kolektivní činnosti, kde nelze spolehlivě určit, který výrobek způsobil škodu. Mulcahy v. Eli Lilly & Co., Iowa, 386 N.W.2d 67, 72. Žalovaná strana se může zprostit odpovědnosti, pokud prokáže, že nevyrobila výrobek, jenž je předmětem sporu. Shackil v. Lederle Laboratories, App. Div., 219 N. J. Super. 601, 530 A.2d 1287, 1299.

Výrazu se používá také k označení trestní odpovědnosti uvalené na akciovou společnost, společnost s ručením omezeným, konsorcium nebo jiné právnické osoby. Viz *např.*, Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník) § 2.07.

Entertainment expenses. Reprezentační výdaje. Tyto výdaje jsou odpočitatelnou položkou, pokud se přímo vztahují a váží k podnikatelské činnosti. Daňové předpisy (Internal Revenue Code and Regulations) stanovily různá omezení a požadavek účetní dokumentace na odpočitatelné položky, aby tak zamezily zneužití.

Entice. Vylákat. Se špatným úmyslem vybízet, přesvědčovat, získat, svádět, zlákat, lákat lichotkami, přemlouvat nebo pokoušet. Lákat, navádět, svádět, podněcovat

nebo přesvědčovat někoho k provedení něčeho. Berger v. Levy, 5 Cal. App.2d 544, 43 P.2d 610, 611. Svádění dítěte je pozývání, přesvědčování nebo pokus o přesvědčování dítěte k tomu, aby nastoupilo do vozu, vešlo do budovy nebo místnosti, nebo šlo na odlehlé místo, a to za účelem spáchání nezákonné soulože s osobou, která je dítětem.

Entire. Celý; nerozdělený, neoddělený nebo nezmenšený; nesmíšený; celistvý ve všech komponentách; nezávislý na účasti jiných.

Entire act. Celá norma. Podle teorie o zákonné právní normě je soud povinen přihlížet k normě jako k celku, tj. k úvodním ustanovením, k vlastní normě a k přechodným nebo závěrečným ustanovením zákona. Anderson v. Penix, 138 Tex. 596, 161 S.W.2d 455, 459.

Entire balance of my estate. Zůstatek.

Entire blood. Sourozenci plnorodí (vlastní). Osoby, které nespojuje pouze pouto původu od společného předka, ale zároveň společný původ od obou předků (rodičů). In re Skidmore's Estate, 148 Misc. 569, 266 N.Y.S. 312.

Entire contract. Viz Contract.

Entire controversy doctrine. Zásada celistvosti žalobního nároku. Právní zásada, podle níž strana sporu, která se v prvním řízení před soudem při volbě mezi několika právními nároky zřekla jednoho z nich, nesmí takový nárok uplatnit v dalším řízení. Wm. Blanchard Co. v. Beach Concrete Co., Inc., 150 N. J. Super. 277, 375 A.2d 675, 683. Podle této zásady „celistvost žalobního nároku“ není pouze souhrnem žalobních nároků, ale je jedním sporem; je společným žalobním nárokem a důvodem. Její nedodržení má za následek promlčení práva. Malaker Corporation Stockholders Protective Committee v. First Jersey Nat. Bank, 163 N. J. Super. 463, 395 A.2d 222, 238.

Entire day. Celý den. Pojem vyjadřuje nerozdělenou časovou jednotku, nikoli tedy dvě části denní doby. Celý den musí být právně vymezena dobou začátku a dobou jeho skončení. Den ve smyslu zákona zahrnuje celých dvacet čtyři hodin začínajících a končících o půlnoci; *např.* stanoví-li zákon, že zařízení prodávající alkoholické nápoje musí být zavřena po „celý den voleb“, apod., potom to znamená, že celým dnem je doba čtyřadvaceti hodin, začínající a končící o půlnoci. Viz také Day.

Entire interest. Celý podíl nebo nezkrácený právní titul k věci. Viz Fee simple.

Entire loss of sight. Ztráta zraku. Podstatné oslabení zraku na jednom nebo obou očích, které se nemusí rovnat absolutní nevidomosti. Viz Blindness.

Entirely without understanding. Neschopnost porozumět. Neschopnost porozumět povaze a účinkům právního úkonu. Nemusí jít nutně o absolutní imbecilitu, idiocii nebo duševní nezpůsobilost.

Entire output contract. Slib odevzdat celou produkci nebo těžbu jiné osobě. Nelze-li určit jinou újmu, lze ji stanovit u slibujícího, který se vzdal svého práva prodaje jinde. Tato smlouva je upravena Jednotným obchodním zákoníkem (U.C.C. Uniform Commercial Code) § 2–306.

Entire tenancy. Úplné vlastnictví. Vlastnictví nebo držba jednou osobou, označovaná jako „samostatná držba“ (severalty), odlišná od společné držby několika osob.

Entirety. Bezpodílové spoluvlastnictví. Právo k celému majetku na rozdíl od práva k jeho podílu. Je-li půda ve vlastnictví manželů, není každý z nich vlastníkem jedné poloviny, ale vlastníkem celého pozemku (*celku — entirety*). Podíloví spoluvlastníci, na druhé straně, nejsou vlastníky celé věci, ale každý z nich je vlastníkem věci určeným podílem. 2 Bl. Comm. 188. *Viz* Estate by the entirety.

Pojmu se také užívá k označení toho, co zákon považuje za celistvé a co nelze rozdělit na jednotlivé části. Proto rozsudek je považován za celek (*entirety*) a jestliže se stane neplatným pro jednoho žalovaného, je neplatný i pro druhého žalovaného. Rovněž, jestliže smlouva tvoří jeden celek (*entirety*), žádné částečné plnění není platné, dokud nedojde k celému plnění.

Entire use, benefit, etc. Plně užívací právo, nezkrácený požitok atp. V listině zřízení trustu ve prospěch provdané ženy je termín ekvivalentem pro „samostatné užívání (sole use) nebo „samostatné a oddělené užívání (sole and separate use), v důsledku čehož manžel nemá k trustu žádná oprávnění.

Entitle. Udělit oprávnění. V běžném významu udělit oprávnění znamená dát právo nebo právní titul k něčemu. Schmit v. Gibbons, Ariz. 222, 418 P.2d 378, 380. Oprávnit; poskytnout právní základ pro uplatnění nároku. V církevním právu „entitle“ znamená udělit hodnost duchovního nebo vysvětit na kněze.

Entitlement. Nárok. Právo na požitok, dávky nebo majetek, jež lze omezit pouze na základě řádného zákonného řízení.

Entity. Entita. Právní osoba, organismus. Organizace nebo útvar, jež jsou odděleným organismem pro účely daňových zákonů. Příkladem jsou akciová společnost, společnost s ručením omezeným, veřejná obchodní společnost, estate a trust. Účetní entita, pro niž se zpracovávají účetní knihy, nemusí být totožná s entitou, tak jak je definována v právu.

„Entita“ zahrnuje jak domácí, tak i zahraniční obchodní společnosti; neobchodní společnosti; výdělečné a nevýdělečné asociace neregistrované v obchodním rejstříku; business trust, estate, společnost s ručením omezeným a veřejná obchodní společnost, trust a společenství dvou nebo více osob sdílejících společný ekonomický zájem; nakonec, jeden ze států USA, Spojené státy americké a cizí stát. Rev. Model Bus. Corp. Act (Revised Model business Corporation Act — Vzorový zákon o obchodních společnostech), § 1.40.

Oddělená právní osoba, jakou je akciová společnost ve vztahu k akcionářům.

Entita zahrnuje osobu, estate, trust, vládní orgán. Bankruptcy Code (Zákoník o úpadku), § 101.

Viz také Legal entity.

Entrance. Vstup. Dveře, otvor nebo průchod pro vstup.

Entrap. Chytit do pasti. Chytit, lapit, polapit; lapit lsti. Uvést do potíží nebo nesnázi; chytit nebo zaplést se do protimluvy.

Entrapment. Podvod. Takové jednání státních zaměstnanců nebo agentů, jímž se jiná osoba navádí ke spáchání protiprávního činu, jí nezamýšleného, za účelem zahájení trestního stíhání proti této osobě. Podle obecně sdíleného názoru zaměstnanec policejního orgánu nebo tajný agent, který s takovým zaměstnancem spolupracuje, se dopustí podvodného jednání, jestliže za

účelem získání důkazů o trestné činnosti jiné osobě vnutí myšlenku spáchat trestný čin a poté ji navádí k tomu, aby ho spáchala, když tato osoba by se jinak takového jednání nedopustila. Sorrels v. U.S., 287 U.S. 435, 53 S. Ct. 210, 77 L. Ed. 413; Sherman v. U.S., 356 U.S. 369, 78 S. Ct. 819, 2 L. Ed.2d 848.

Zaměstnanec policie státu nebo osoba, jež s tímto zaměstnancem spolupracuje, se dopustí podvodného jednání, jestliže za účelem získání důkazů o spáchání trestného činu navádí nebo podporuje jinou osobu k jednání, které je trestným činem, buď tím, že: a) vědomě zkresluje a uvádí nepravdivé údaje tak, že vyvolá dojem, že takové jednání není zakázáno; nebo b) použije takových metod k přesvědčování nebo navádění, které vyvolávají značné nebezpečí, že takový trestný čin spáchají i osoby jiné než ty, které jsou již s takovým jednáním srozuměny. Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník), § 2.13.

Viz také Predisposition.

Entreaty. Prosebný, úpěnlivě žádající nebo pobožně odaný. In re Sloan's Estate, 7 Cal. App.2d 319, 46 P.2d 1007, 1018.

Entreat. Fr. pr. Vetřelec nebo podloudník.

Entrega. Špaň. Doručení, dodání.

Entrepôt. Skladishťe. Sklad pro ukládání zboží. Ve Francii budova nebo místo, kde lze uskladnit zboží ze zahraničí a odkud lze zboží převzít k bezcelnímu vývozu do jiné země.

Entrepreneur. Podnikatel. Ten, kdo sám zakládá podnik a bere na sebe finanční riziko, a ten, kdo se ujímá vedení podniku.

Entrust. Svěřit. Odevzdat něco jinému v plně důvěře. Předat jinému něco v důvěře nebo svěřit jinému něco v pevné víře v jeho péči, užívání nebo dispozici s věcí. Humphries v. Going, D.C.N.C., 59 F.R.D. (Federal Rules Decisions — Rozhodnutí o federálních pravidlech), 583, 587.

Entrusting. Převod držby. Převod držby ke zboží na obchodníka, který obchoduje se stejným druhem zboží a který může opětovně převést všechno zboží a práva k němu na kupujícího při řádném provozování obchodní činnosti. U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník) § 2—403(2)(3).

Entry. Zápis. Právní úkon zápisu nebo zanesení do záznamu; zapsání jednotlivých bodů žaloby; přihlášený; jednotlivá položka. Obecně synonymum pro záznam (recording). In re Lobb, D.C.N.Y., 42 F. Supp. 542, 544. *Viz také* Enroll.

Podání soudu. V praxi termín znamená také podat jakýkoliv návrh soudu nebo uvést něco do zápisu a je téměř ekvivalentem pro formální písemné podání buď v celé nebo zkrácené formě. Může také jednoduše znamenat založit do spisu nebo v řádné formě uložit. Neiman v. City of Chicago, 37 Ill. App.2d 309, 185 N.E.2d 358, 365. *Viz také* Docket.

Vchod. Vstup vedoucí do domu nebo jiné budovy nebo do místnosti; vestibul.

Zaknihování. Zápis vedený obchodníkem nebo jiným podnikatelem o údajích o koupi a prodeji, o půjčce nebo o jiných obchodních transakcích. Účetní knihy, v nichž jsou takové údaje poprvé uvedeny, se označují jako knihy prvotního zápisu (books of original entry) a slouží v určitých případech jako důkazní prostředek *prima facie*.

Zápis do rejstříku copyrightu. V autorském právu zanesení titulu vytištěné knihy nebo příručky do rejstříku titulů pro účely ochrany autorských práv. Copyright Act (Zákon o autorských právech), § 408 (17 U.S.C.A. — United States Code Annotated, Anotovaný zákoník USA).

Vstup na území státu. V imigračním právu dobrovolný nebo nedobrovolný vstup cizince na území USA z cizího území nebo odlehlého teritoria. 8 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 1101.

Vniknutí. V trestním právu protiprávní vniknutí do obydli nebo jiné budovy za účelem spáchání trestného činu. Pro případ vloupání, nepatrné proniknutí celou nebo jednotlivou částí těla, ruky nebo chodidla nebo zavedení nástroje nebo zbraně za účelem spáchání trestného činu je dostačující pro naplnění skutkové podstaty činu. *Viz také* Breaking.

Celní deklarace. V celním právu, přihlášení dováženého zboží na celnici spočívá v podrobení zboží celní kontrole a v předložení osvědčení, popisu zboží a originálu účtů za účelem stanovení cla ze zboží.

Viz také False entry; forcible entry; illegal entry; journal entry.

Entry of judgment. *Viz* Entering judgments.

Open entry. Faktické ujednání se nemovitostí. Ujednání za účelem nabytí vlastnictví, které není ani utajované ani úskočné či podvodné, a jež je (v některých státech USA ze zákona) provedeno v přítomnosti dvou svědků.

Re-entry. Opětovné nabytí držby. Převzetí držby k pronajatému pozemku majitelem, jestliže tenant nesplatil stanovený nájem nebo nedodržel podmínky nájemní smlouvy. *Viz* Ejectment.

Right of entry. *Viz* Right of entry.

Entry ad communem legem. Soudní příkaz podle common law. Writ proti držiteli půdy, jímž se uděluje právo vstupu budoucího držitele nemovitosti po právu, jestliže doživotní tenant zemřel nebo trpí duševní poruchou.

Entry ad terminum qui praeteriit. Writ (viz heslo), který soud vydal tehdy, jestliže tenant překročil lhůtu nájmu k půdě stanovenou na dobu určitou. Pronajímatel obdržel takový writ i tehdy, jestliže nájemce, jemuž byla půda pronajata na dobu života jiné osoby, nevydal půdu ani poté, co tato osoba zemřela.

Entry for marriage in speech. Writ (viz heslo) na vydání půdy pro případ budoucího sňatku — *causa matrimonii praeloquiti*—, který byl ve středověkém anglickém právu uplatněn tehdy, jestliže půda a právo k její držbě byly uděleny muži za podmínky, že se ožení ve stanovené době s dávkyní půdy a že se s ní neožení před uplynutím určité lhůty nebo, že se neožení s jinou ženou nebo, že se nestane knězem.

Entry in casu consimili. Writ (viz heslo) ve středověkém anglickém právu, jenž se vydával tehdy, jestliže na doživotního tenanta nebo na tenanta z titulu dědictví (curtesy) byl převeden titul plného vlastníka.

Entry in regular course of business. Pořizování záznamu o vedení podniku. Záznam položek nebo skutečností nebo obchodních operací, který je běžný a obvyklý v podnikání, zaměstnání, úřadě nebo povolání. Povinností zaznamenavatele je vést zápis tímto způsobem, nebo způsobem, jenž je běžně a řádně používán, nebo je vhodný pro záznam o vedení daného podniku nebo obchodu.

Entry of cause for trial. Podání návrhu na zahájení soudního líčení. Ve středověkém anglickém právu úkon, jímž žalobce obeslal soudního zmocněnce a porotu soudců a tím podal návrh na zahájení soudního líčení (*tzv. nisi prius record*).

Entry of judgment. *Viz* Entering judgments.

Entry on the roll. Úřední záznam o ústním podání návrhu žaloby. V středověké anglické soudní praxi strany sporu, osobně nebo prostřednictvím svého zástupce, stanuly před soudem ve veřejném projednání a předložily své vzájemné návrhy ústně (*viva voce*) a neobeslaly se písemně, tak jak je tomu dnes, žalobním návrhem. Strany byly slyšeny před soudem do té doby, než se ozřejmil přesný předmět sporu. Jednotlivé fáze řízení byly v jeho průběhu zaznamenávány na pergamen soudním zmocněncem ustanoveným pro tento účel. Pergamen se stal protokolem; jinak úřední zápis soudní žaloby. Dlouho poté, co ústní podání žalobního návrhu ze soudní praxe vymizelo, nevytizelo zapisování o průběhu řízení na pergamen, čemuž se říkalo „zápis na svitek“ (entry on the roll) nebo vyhotovení „zápisu o sporu“ (issue roll). Avšak nařízením Jindřicha IV., H.T. 4 Wm. IV, byla praxe pořizování takových zápisů zrušena; povinným však bylo vyhotovit zápis o sporu ve formě stanovené nařízením H.T.1853 a doručit ji jak soudu, tak odpůrci. Zápisu, který byl doručen soudu, se říkalo „*nisi prius record*“; byl považován za úřední záznam o žalobě, tak jak jím byl v původní formě. V pozdější praxi zápis o sporu neboli *nisi prius record* se skládal z dokladů doručených soudu a pro snazší řízení o žalobním návrhu ze žalobních nároků s pouhou poznámkou o soudním líčení.

Právo, jež vznikne převodci estate za podmínek, které mají nastat.

Entry, right of. *Viz* Right of entry.

Entry, writ of. Writ o vrácení nemovitosti. Ve středověké anglické praxi se tohoto writu používalo ve formě žaloby o vrácení nemovitosti podané k znovunabytí vlastnictví nebo držby k půdě od osoby, která ji nezákonně odebrala žalobci. Jejím cílem bylo znovu získat držbu (*possession*) k půdě, která byla protiprávně odebrána držitelem vlastnického titulu nebo těmi, kteří byli tak označeni žalobou, a která byla v dělení držbě (*possessory division*). Writ nebyl rozhodnutím o vlastnickém právu, byl pouze rozhodnutím o znovunabytí původního práva žalobce (nebo stavu, v němž podle práva byl), které existovalo před odebráním práva k držbě (vlastnictví). 3 Bl. Comm. 180. Writ obvykle uváděl stupeň odvození žalobního nároku, při němž k vydání writu došlo, a tedy „v prvním stupni“ (in the *per*) nebo „v druhém stupni“ (in the *per and cui*) vyjádřoval jeden nebo dva dědičné nebo jiné majetkové převody od původního protiprávního nabyvatele. Existovalo-li více než dva majetkové převody, writ uváděl „v dalším stupni“ (in the *post*). 3. Bl. Comm. 181 *Viz* Writ of entry.

Enumerated. Vyjmenovaný. Pojmu se často používá jako synonyma pro „zvláště zmíněný“, „určený“ nebo „výslovně uvedený nebo udělený“; např. v souvislosti o „vyjmenovaných“ pravomocích vlády, věcech ve vlastnictví nebo družích zboží v tarifních předpisech.

Enumerated powers. Výlučné pravomoci. Pravomoci federálních orgánů nebo vlády a jejich orgánů vyjmenované v Ústavě Spojených států, které nemohou být

jednotlivými státy zrušeny a nejsou vyhrazeny ani jednotlivým státům ani lidu USA. Pravomoci Kongresu jsou zvláště upraveny v článku I. Ústavy USA (Article I of U.S. Constitution). Viz také *Power (Constitutional powers)*.

Enumeratio infirmat regulam in casibus non enumeratis. Vyjmenování neplatí pro případy nevyjmenované.

Enumeratio unius est exclusio alterius. Specifikace jedné věci je vyloučením rozdílné věci. Maxima, jež je obecněji vyjádřena ve rčení „*expressio unius est exclusio alterius*“ (výslovné vyjádření jednoho znamená vyloučení druhého) (viz *heslo*).

Enumerators. Sčítací komisař. Osoby oprávněné ke shromažďování sčítacích archů nebo listin.

Enure. Vstoupit v platnost. Působit nebo být účinný. Být užitečný, přinášet někomu užitek nebo prospěch. Vzdání se práva k majetku ve prospěch doživotního tenanta je obráceným prospěchem pro tenanta; to znamená, že právní důsledky jsou stejné jak pro toho, kdo se vzdal práva, tak pro tenanta. Často psáno „*inure*“.

En ventre sa mere. Fr. pr. V matčině lůně. Pojem označující dítě počaté, ale dosud nenarozené. Pro určité účely se právo dívá na nenarozené dítě jako na živou bytost. Smí dědit; smí mít opatrovníka; majetkové právo lze omezit jeho uživatím právem, apod. 1 Bl. Comm. 130. LaBlue v. Specker, 358 Mich. 558, 100 N.W.2d 445, 447.

En vie. Fr. pr. Živý.

Environment. Vnější prostředí. Souhrn přírodních, ekonomických, kulturních, estetických a sociálních podmínek a faktorů, které obklopují a působí na potřeby a hodnotu majetku a které také ovlivňují kvalitu života lidí. Vnější podmínky, vlivy nebo síly, které způsobují změnu nebo jinak ovlivňují. U.S. v. Amadio, C.A. Ind., 215 F.2d 605, 611.

Environmental impact statements. Prohlášení o dopadu na životní prostředí. Doklady vyžadované federálními zákony a zákony jednotlivých států USA, které tvoří součást návrhů velkých stavebních projektů a programů, u nichž je pravděpodobné, že budou mít dopad na okolní prostředí. Viz 42 U.S.C.A (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 4332. Prohlášení podle Zákona o ochraně životního prostředí (National Environment Policy Act) vydávané federálními orgány pro každé doporučení nebo zprávu k návrhu zákona a pro jiné federálně řízené akce, které výrazně ovlivňují kvalitu životního prostředí.

Environmental Protection Agency. (EPA) Úřad pro ochranu životního prostředí. Orgán zřízený v roce 1970 k zajištění koordinovaného a účinného státního řízení v oblasti životního prostředí. EPA usiluje o snížení znečištění prostředí a jeho systematickou kontrolu vlastním výzkumem, monitorováním, stanovením přípustných norem a prosazováním příslušných právních předpisů. Doplňkovou činností EPA je koordinace a podpora výzkumu a aktivit k ochraně životního prostředí prováděných jednotlivými státy a místními orgány, soukromými a veřejnoprávními skupinami, jednotlivci a vzdělávacími institucemi. EPA také podporuje úsilí ostatních federálních orgánů a institucí o sledování dopadu jejich činnosti na životní prostředí a má zvláštní odpovědnost za zveřejňování svých písemných vy-

jádření k prohlášením o dopadu na životní prostředí (environmental impact statements, viz heslo) a za publikování svého rozhodnutí v případech, že návrh je z hlediska kvality zdraví, blaha lidí nebo životního prostředí neuspokojivý. Viz také National Environmental Policy Act.

Envoy. Vyslanec. Diplomat v postavení ministra nebo velvyslance vyslaný státem do cizí země k výkonu zvláštního poslání nebo k výkonu funkce stálého diplomatického zástupce.

Eodem ligamine quo ligatum est dissolvitur. Dluhopis je vystaven podle stejných formálních pravidel, podle nichž byl závazek sjednán.

Eodem modo quo quid constituitur, dissolvitur. Jakým způsobem byla věc zřízena, takovým je zrušena.

Eo die. Lat. V tento den; týž den.

E.O.E. Omyly a opomenutí vyjímaje. (Errors and omissions excepted) Vernon Metal & Produce Co. v. Joseph & Bros. Co., 212 App. Div. 358, 209 N.Y.S. 6, 11.

Eo instanti. Lat. V tomto okamžiku; v téže chvíli; okamžitě. 1 Bl. Comm. 196, 249; 2 Bl. Comm. 168. Také psáno *eo instante*.

Eo intuitu. Lat. S tímto zřetelem; s tímto úmyslem nebo cílem.

Eo loci. Lat. Na tomto místě. V římském právu: v takovém stavu nebo v takových podmínkách; na tomto místě (*eo loco*).

E.O.M. Konec měsíce (End of month). Lhůta splatnosti ve smlouvě o prodeji a koupi.

Eo nomine. Lat. Tímto jménem; pod tímto názvem. *Perinde ac si eo nomine tibi tradita fuisset*, právě tak, jako by ti to bylo doručeno tímto jménem.

Označení „*eo nomine*“ je označením, jímž se určuje zboží určitého názvu, obvykle takového, který je v obchodě dobře znám. Obvykle se termínu nepoužije jako kritéria pro určení, zda se na zboží vztahuje označení „*eo nomine*“; termínu lze použít k určení druhu zboží nesoucího pojmenování „*eo nomine*“. J.E. Mamiye & Sons, Inc., v. U.S., Cust. Ct., 509 F. Supp. 1268, 1274.

Eoth. V saském právu přísaha.

EPA. Úřad pro ochranu životního prostředí (Environmental Protection Agency).

Epidemic. Nakažlivý. Slovo se v běžném a hovorovém významu používá k označení obecně rozšířené nemoci v daném čase a na daném místě. Bethlehem Steel Co. v. Industrial Accident Commission, 21 Cal.2d 742, 135 P.2d 153, 157.

Epilepsy. Padoucnice. Epilepsie jako porušení normální funkce mozku, je příležitostný, periodický, nepřiměřený a neupořádaný výpadek funkce nervových buněk v mozku (bezvědomí). Bezvědomí je svou podstatou chemicko-elektrickou reakcí. Zatímco výpadek sám osobě je skrytým jevem, jeho vnějším projevem jsou různé formy chování, označované jako záchvaty. Typ záchvatu záleží na lokalitě výpadku v mozku a na síle přenosu z jedné buňky na druhou. V mnoha případech jsou záchvaty tak mírné (krátké škuby, momentální ztráta pozornosti), že je nelze rozpoznat. I když se dostaví, mají minimální následky. Velký epileptický záchvat (major), jež lidé okamžitě spojují s epilepsií, je pouze jedním z mnoha typů záchvatů.

E pili ana. Havajsky, sousedící.

Epimēnia. Výlohy, výdaje nebo dary.

Epiphany. Svátek Tří králů. Křesťanský svátek, nazývaný také „Zjevení Páně“, připomínaný 6. ledna na počest zjevení hvězdy třem králům (*magi*), neboli mudrcům, kteří přišli oslavovat Mesiáše a přinesli mu dary. Běžně se svátku říká „Dvanáctý den“ (Twelfth Day).

Epiphyseal separation. Epifyseolýsa. Odloučení epifyzy od diafýzy. Nejde o zlomeninu kosti v pravém slova smyslu, ale o oddělení tkání a chrupavčitých částí, které spojují epifyzu se stehenní kostí.

Epiphyseitis. Zánět epifyzy, tj. zakončení dlouhé kosti spojené s jinou kostí chrupavkou.

Epiqueya. Ve španělském právu synonymum pro „equity“ (viz heslo) v jednom z jejích významů definovaném jako „zmírněný a polehčující výklad práva v závislosti na času, místě a osobě“.

Episcopacy. Episkopát. Správní a dozorčí orgán; úřad biskupa, který dohlíží na zájmy církve. Druh církevní správy diecézními biskupy.

Episcopalía. Církevní dávky. V církevním právu synodální, svatodušní dary a jiné pravidelné platby nižších duchovních biskupské diecézy, úředně vybírané venkovskými děkany.

Episcopalían. Episkopální. Náležející episkopátu nebo episkopální církvi. Člen anglikánské církve.

Episcopate. Biskupství. Hodnost nebo úřad biskupa.

Episcoporum ecclícus. Právní zástupce biskupa; církevní advokát.

Episcopus. V římském právu dohlizitel; inspektor. Municipální úředník odpovědný za skladování a distribuci chleba a jiných potravin, které byly denní poživatinou. Ve středověku biskup; křesťanský biskup.

Episcopus alterius mandato quam regis non tenetur obtemperare. Biskup se nemusí podřídit žádnému příkazu, vyjma královskému.

Episcopus puerorum. Mládeňský biskup. Podle starobylého zvyku si při některých slavnostních hostinách, laici zaplétali copy, oblékali se do biskupských rouch a předstírali, že vykonávají biskupskou pravomoc a předváděli jiné laškovné scénky; proto se jim říkalo „mládeňští biskupové“; zvyk v Anglii dlouho přetrvával, dokud nebyl několika zákony zrušen.

Episcopus teneat placitum, in curia christianitatis, de iis quae mere sunt spiritualia. Biskup smí vést soudní při před církevním soudem pouze ve věcech duchovních.

Epistola. Epištola. Dopis; listina; písemný dokument o postoupení půdy nebo o zajištění smlouvy.

Epistolae. Epištoly. V římském právu císařské reskripty; právní názory vydávané císařem ve věcech postoupených k jeho rozhodnutí. Odpovědi císařů na petice. Odpovědi vynikajících právníků (*juris-consulti*), např. Ulpiana a jiných, na jim kladené otázky týkající se práva. Písemné zaznamenané názory. Termín byl původně shodný s pojmem listiny (*litterae*).

E pluribus unum. Z mnoha (států) jeden. Heslo Spojených států amerických.

Epoch. Epocha. Období, jímž začíná nové počítání času; okamžik, od něhož se datuje čas.

E.P.S. Výnos na akcii (Earnings per share).

Equal. Stejný; rovný; na téže úrovni co do výkonnosti, hodnoty, ceny, objemu nebo práv. Pojem „rovný“ tak, jak je používán v právu, není označením identity, ale duality, a znamená, že jedna věc je měřítkem pro věc jinou. Poindexter v. Willis, 23 Ohio Misc. 199, 256 N.E.2d 254, 260.

Equal access rule. Námitka rovného přístupu. Procesní námitku, že jiné osoby, než je osoba žalovaného držitele hospodářského dvora, na němž bylo nalezeno pašované zboží, měly stejný přístup na hospodářský dvůr a měly stejnou příležitost jako obžalovaný spáchat trestný čin, lze přiznat pouze tehdy, jsou-li podány důkazy, že jiné osoby kromě žalovaného, měly stejný přístup na hospodářský dvůr. Pouhá spekulativní výpověď, že jiné osoby protiprávním vniknutím na pozemek mohly vstoupit na hospodářský dvůr, nepostačuje k tomu, aby vyloučila usvědčení ze spáchání trestného činu. Heaton v. State, 139 Ga. App. 83, 227 S.E.2d 854, 856.

Equal Access to Justice Act. Zákon o náhradě nákladů soudního řízení. Podle tohoto zákona z roku 1980 se některým stranám sporu, které spor vyhrály, přiznává právo na náhradu nákladů na obhájce, soudního znalce a jiných výloh soudního řízení, v němž jednou stranou byly Spojené státy, a to pouze za předpokladu, že žaloba státu nebyla zásadně oprávněnou. 5. U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 504, 28 U.S.C.A. § 2412. Viz také American rule; Prevailing party; Substantially justified.

Equal and uniform taxation. Rovné a jednotné zdanění. O daních lze říci, že jsou „rovné a jednotné“, jestliže žádná osoba nebo třída osob v daňové oblasti státu, okresu nebo města není ze stejného daňového základu nebo na stejných věcech zdaněna rozdílně od jiných osob ve stejné skupině, a jestliže věci podléhající zdanění jsou stejné bez ohledu na to, kdo je majitelem nebo na to, o jaké věci se jedná. Weatherly Independent School Dist. v. Hughes, Tex. Civ. App., 41 S.W.2d, 445, 447.

Equal Credit Opportunity Act. Zákon o rovném poskytování úvěru. Federální zákon zakazující jakoukoli diskriminaci ze strany toho, kdo poskytuje úvěr vůči žadateli z důvodu rasové příslušnosti, barvy pleti, národnostního původu, věku, pohlaví nebo občanského stavu v jakékoliv věci v řízení o úvěru. 15 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 1691 a násl.

Equal degree. Stejný stupeň příbuzenství. O osobách lze říci, že jsou „ve stejném stupni příbuzenství“, jestliže jejich zrození předcházelo stejný počet porodů od společného předka.

Equal Employment Opportunity Commission. Komise pro rovné příležitosti v zaměstnání (EEOC). Komise byla zřízena zákonem o občanských právech, hlava VII (Title VII of the Civil Rights Act) z roku 1964 (78 Stat. 241; 42 U.S.C.A (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 2000a) a začala působit 2. července roku 1965. Cílem Komise je zamezit diskriminaci z důvodu rasové příslušnosti, barvy pleti, náboženství, věku, pohlaví, národnostního původu při poskytování zaměstnání, při funkčním povyšování v zaměstnání, při propouštění z práce, v odměňování, v přezkušování, v odborné přípravě, v zaškolování a v dalších jiných